

PORADNIK SPÓŁDZIELNI

Przedpłata wynosi
3 zł kwart.
Cena ogłoszeń:
Wiersz petyt. 4-lam.
40 groszy.

DWUTYGODNIK DLA SPRAW SPÓŁDZIELCZYCH.
ORGAN
UNJI ZWIĄZKÓW SPÓŁDZIELCZYCH W POLSCE
wychodzący zamiast czasopism

Wydawca:
Unja Związków Spółdziel-
czych w Polsce.
Poznań, plac Wolności 18.
Redaktor: Rus Kuztalan.

„Poradnik Spółdzielni” „Poradnik Spółdzielni Kredytowych” „Siła” „Odrodzenie”.

Nr. telefonów: Unja Związków Spółdzielczych w Polsce 4321, 2056, 2183, 2184; Spółdzielni Wydawniczej U. Z. S. w Poznaniu — 3489

Wszelkie przesyłki należy adresować: Do Redakcji: Unja Związków Spółdzielczych w Polsce. — Poznań pl. Wolności 18.

Do Administracji: Spółdzielnia Wydawnicza U. Z. S. w Poznaniu, pl. Wolności 18. Konto czekowe: Poznań P. K. O. nr. 206 013.

„Narody, które nie umieją pracować i oszczędzać, znikną z powierzchni ziemi”.

POZNAŃ * WARSZAWA * LWÓW * KRAKÓW.

Spis rzeczy: Sejmik Związku Spółdzielni Polskich w Warszawie. — Poglądy finansowe nowego Ministra Skarbu. — Spółdzielnie w roku 1924, należące do Związku Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych w Poznaniu. — Z działalności Związku Polskich Organizacji Rolniczych. — Skład zawodowy członków spółdzielni zagranicą. — Stan oszczędności z dnia 31. 10. 1925 r. — W sprawie kredytów budowlanych w Banku Gospodarstwa Krajowego. — Nowe ustawy i rozporządzenia. — Informacje podatkowe. — Ogólne zasady udzielania pożyczek na podniesienie budowli. — Z rozwoju spółdzielni Związku Stow. Zarobk. i Gosp. we Lwowie. — Sprawy bieżące. — Z naszego ruchu spółdzielczego. — Skrzynka Redakcji. — Książki nadesłane. — Wiadomości. — Przegląd czasopism. — Zmiana osób. — Ogłoszenia: Rejestr Spółdzielni. — Walne Zgromadzenia. — Bilanse.

Do Spółdzielni należących do Związku Spółdzielni Polskich w Warszawie.

Niniejszem zapraszamy Szanownych Przedstawicieli Spółdzielni na

SEJMIK

(Walne Zgromadzenie) Związku Spółdzielni Polskich,

który odbędzie się

w **środe**, dnia 16 grudnia 1925 roku o godzinie 10-ej rano w Warszawie,
w Sali Stowarzyszenia Techników przy ul. Czackiego Nr. 5.

Zarząd

Związku Spółdzielni Polskich.

A. Kleniewski.

Porządek obrad:

1. Zagajenie. 2. Wybór Prezydium. 3. Sprawozdanie z działalności Związku: a) sprawozdanie ogólne — p. Antoni Kleniewski, b) sprawozdanie z działu rolniczego — p. Józef Szymdt, c) sprawozdanie z działu Spółdzielni kredytowych — p. Witold Kuczewski. 4. Stosunek Banku Związku Spółek Zarobkowych do spółdzielni związkowych — p. dyr. Stanisław Kucharski. 5. Zagadnienia i zadania spółdzielczości związkowej	- wej na tle ogólnego położenia gospodarczego — Ks. Patron Stanisław Adamski. 6. Organizacja handlu zbożowego — p. dyr. Zygmunt Chrzanowski. 7. Obecna sytuacja kredytowa — p. Stanisław Pawłowicz. 8. Wybór czterech członków Rady i jednego zastępcy na miejsce wylosowanych. 9. Ustalenie wysokości składki członkowskiej i zatwierdzenie budżetu na rok 1926. 10. Zmiana paragrafu 15-go statutu Związku. 11. Wnioski.

W myśl paragrafu 14-go statutu Związku każda Spółdzielnia Związkowa ma prawo wysłać na Sejmik (Walne Zgromadzenie) jednego przedstawiciela z głosem decydującym.

Spółdzielnie związkowe mają prawo brać udział w obradach Sejmiku również przez innych swoich członków jednak tylko z głosem doradczym.

Przybywający przedstawiciele winni zaopatrzyć się w odpowiednie zaświadczenie podpisane przez Zarząd Spółdzielni.

Poglądy finansowe nowego Ministra Skarbu.

W nowym gabinecie tekę Ministra skarbu objął poseł Jerzy Żdziechowski, przewodniczący Komisji budżetowej i sprawozdawca generalny budżetu 1924-1925. Jak z powyższego wynika, sprawy skarbowe nie są obce nowemu ministrowi — przeciwnie, jako generalny sprawozdawca budżetowy w Sejmie nietylko że winien znać tajniki ministerstwa skarbu, ale jest też przedewszystkiem powołany do krytycznej oceny działalności skarbowej.

Obecny Minister Skarbu zatem nie jest człowiekiem nowym. Poglądy jego, które niewątpliwie ujawnią się w przyszłym jego programie finansowym, znane są z jego prac drukowanych jak i przemówień sejmowych. Ostatnio dopiero ukazała się jego książka p. t. „Finanse Polski w latach 1924 i 1925”, omawiająca obecne nasze położenie skarbowe, częściowo i gospodarcze w latach ubiegłych. Na podstawie powyższej pracy pragniemy zapoznać czytelników, jak obecny Min. Skarbu patrzy na położenie finansowe Państwa i jakie widzi drogi, wiodące do naprawy.

Budżety nasze od początku istnienia Rzeczypospolitej stale zamykały się deficytem. Pod tym względem nie należymy do wyjątków; większość państw ma swój deficyt, chodzi tylko o to, jakimi środkami deficyt ten się usuwa. Do roku 1923 włącznie deficyty budżetowe skarb państwa pokrywał przeważnie drukiem nowych pieniędzy, stwarzając to, co nazywamy inflacją skarbową. Zysk Państwa na inflacji czyli faktyczny dochód budżetowy do stycznia 1924 r. wyniósł wedle obliczeń p. Żdziechowskiego 549 milionów dolarów. Tego podatku inflacyjnego nie należy jednak identyfikować z ciężarem inflacyjnym, jaki w pierwszych 5-ciu latach poniosło nasze życie gospodarcze. Wedle najnowszych obliczeń p. Prof. Taylora (patrz Ruch Prawniczy i Ekonomiczny zeszyt 4 rok 1925 str. 1051), cały ciężar inflacji polskiej wynosi około 10 miliardów złotych czyli 2 miliardy dolarów. Ta niewspółmierność między zyskiem skarbu a stratą gospodarstwa społecznego nie mogła trwać dłużej bez narażenia na szwank naszej niepodległości gospodarczej. Dlatego to wszczęta w roku 1924 sanacja naszych finansów stanowiła tak wielką ulgę dla życia gospodarczego i tak niezwykły postęp w rozwoju naszych stosunków gospodarczych i finansowych.

Rok 1924 tem się różnił od poprzednich, że miał przedewszystkiem stały miernik wartości w postaci złotego. Dzięki niemu budżet państwa mógł też poraz pierwszy być wyrażonym w jednostkach stałych, nieulegających wahaniom od strony pieniądza; dochody i wydatki państwa przestały być wielkościami fikcyjnymi. Jak się cyfrowo przedstawia budżet roku 1924?

W budżecie zwyczajnym przewidywano dochody państwa w wysokości 1.048.670.000 złotych, wydatki w sumie 1.256.433.000 złotych, deficyt zatem miał wynosić 207.762.000 złotych. W wykonaniu jednak sumy te przedstawiają się nieco odmiennie, a mianowicie: dochody z administracji, przedsiębiorstw i monopoli dały 1.243.314.000 złotych, a wydatki 1.314.683.000 złotych, a zatem deficyt budżetu zwyczajnego wynosił już przeszło 71 milionów złotych. Dochodzi do tego deficyt budżetu nadzwyczajnego w sumie przeszło 101 milionów złotych, tak, że całkowity deficyt roku 1924

wynosił przeszło 173 milj. złotych. Deficyt powyższy, na który złożyły się w pierwszym rządzie niedobory podatku majątkowego oraz przedsiębiorstw państwowych, znalazł pokrycie w źródłach, które nie były przewidziane w budżecie, a które opierały się na specjalnych tytułach ustawowych. Do nich należą: likwidacja aktywów P. K. K. P., pożyczki wewnętrzne, emisja bilonu oraz częściowa sprzedaż mienia państwowego. Wpływy z tych czterech dodatkowych źródeł wyniosły około 311,4 milionów i pokryły nietylko deficyt roczny, ale stworzyły podstawy dla rezerw skarbowych. Zrównoważenie budżetu stało się faktem dokonany, tem donioślejszym, że równocześnie społeczeństwo powołało do życia Bank Polski, że wysiłek w jednym i w drugim kierunku zrobiony był w pierwszym rządzie własnymi siłami płatniczymi naszych sfer gospodarczych.

Jak się przedstawia budżet roku bieżącego? Wszystkie wydatki przewidziano w sumie 2.176.772.968 złotych, dochody w sumie 2.155.390.869 złotych. Deficyt rachunkowy zatem wynosi 21.382.099 złotych. Deficyt ten w porównaniu z rokiem poprzednim jest tak mały, że zgóry nie przewidziano specjalnego źródła pokrycia. Stosując bowiem miesięczne budżetowanie, można przeprowadzić odpowiednie oszczędności i w ten sposób zmniejszyć ogólne wydatki o sumy powyższego deficytu. Przytem jednak pozostaje kwestja, czy równowaga budżetowa nie zostanie naruszona przez zanik wpływów przewidzianych, czy życie gospodarcze zdoła po zeszlórocznym wysiłku dostarczyć nadal sum, przewidzianych w budżecie. Na to pytanie daje nam chwilowo przybliżoną odpowiedź zestawienie dochodów i rozchodów państwa za pierwsze 10 miesięcy, ogłoszone w Wiadomościach Statystycznych z nr. 21.

Wydatki ogółem w tym czasokresie wynosiły 1.451.049.000 złotych, dochody dały sumę 1.431.601.000 złotych, a zatem niedobór rachunkowy wynosi około 20 milionów złotych. Z pośród wydatków żaden dział poza ministerstwem skarbu nie przekracza 75% wydatków preliminowanych. W dochodach nie we wszystkich działach osiągnięto owo 75%. A mianowicie podatek majątkowy dał tylko 16,9%, przedsiębiorstwa państwowe 19,6%, pożyczki państwowe 49%. Zato cło, podatki pośrednie, opłaty stemplowe wyniosły więcej aniżeli 80% wpływów. Mimo to deficyt realny powstał bardzo wyraźnie w roku bieżącym. Na jego pokrycie złożył się przedewszystkiem bilon, którego emisja wzrosła od grudnia 1924 od 123 milj. na 307 milj. pod koniec września, nie licząc w tem sum, znajdujących się w kasach skarbowych. O ile więc równowaga rachunkowa budżetu, w szczególności z chwilą uchwalenia przez sejm rządowego projektu sanacyjnego, nie będzie narażona na szwank, o tyle równowaga faktyczna jest już zwichnięta. Dlatego to w chwili obecnej jest rzeczą nader ważną, zastanowienie się nad środkami, mocąciami przywrócić należytą równowagę. Pod tym względem miarodajnym będzie program nawego ministra skarbu, który możemy sobie wyobrazić w przybliżeniu, opierając się na jego uwagach, zamieszczonych w książce jego „Finanse Polski”.

Równowaga budżetu może być naruszona z dwóch stron: primo, przez nieprzestrzeganie wysokości kredytów, uchwalonych przez ciała ustawodawcze i przekroczenie ich, secundo, przez nie-

dobór wpływów przewidzianych. Ten drugi wypadek jest tem groźniejszy, o ile niedobór dotyczy wpływów zwyczajnych, wówczas bowiem dowodzi on istnienia pewnych bolączek życia gospodarczego, które niedostatecznie oceniono przy układaniu budżetu, lub które powstały w czasie wykonania budżetu. Dlatego też prawdziwa równowaga budżetu nie może naruszać nietylko istotnych potrzeb skarbu, ale przede wszystkim i wymogów życia gospodarczego. Sanacja budżetu i pieniądza dokonała się u nas własnym wysiłkiem społeczeństwa i dlatego musiała się odbić na naszych siłach gospodarczych. Powstała w ciągu ubiegłego roku wyraźna sprzeczność między dążnościami skarbu a zasobami płatniczymi społeczeństwa. Zapanował znany kryzys gospodarczy, który pogłębiała jeszcze polityka skarbowa, wykazująca wyraźne tendencje antygospodarcze. Antygospodarczą polityką nazywa p. Jerzy Zdziechowski wprowadzenie podatku majątkowego w kraju bez kapitałów, podatku obrotowego, wzmagającego drożyznę, zmniejszenie zamówień rządowych, liberalną politykę celną, dążącą do tanioci towarów przez otwieranie granic, politykę kredytową oraz cła, nie chroniące interesów naszej produkcji. Źródłami jednak tego kryzysu było zmniejszenie wydajności pracy oraz zanik kapitałów obrotowych przy równoczesnem powstaniu problemów takich jak zjednoczenie gospodarcze dzielnic, posiadających odrębny ustrój gospodarczy, jak likwidacja tworów inflacji, wreszcie zatamowanie zwykłej tendencji cen. Słowem, nastąpił brak równowagi między życiem gospodarczem a wymogami skarbowymi dzięki trawiącemu nasz organizm kryzysowi gospodarczemu. Jakże więc wobec tego należy stosować środki zaradcze?

P. Jerzy Zdziechowski daje pod koniec wyżej wspomnianej książki następujące wytyczne dla działania w najbliższej przyszłości.

1. Siła płatnicza ludności w przeciągu najbliższych paru lat może być podstawą li tylko dla pokrywania z wyczerpanego budżetu Państwa z warunkiem wprowadzenia do administracji państwowej zasad ścisłej oszczędności.

2. Żadne wydatki nadzwyczajne nie mogą być czynione bez zapewnienia nadzwyczajnych wpływów, nie opartych jednak na opodatkowaniu, gdyż dotychczasowe doświadczenia, które dają podatek majątkowy w Polsce, wykazują, że osłabia on siły polskiej wytwórczości.

3. Poprawa bytu robotnika możliwa jest tylko w warunkach rozwoju produkcji, a więc przez usunięcie przeszkód na drodze do jej wzrostu (wysoka stopa procentowa kredytów i niedostateczna wydajność pracy).

4. Deficytowy bilans handlowy Polski (w ostatnich miesiącach zaktywizowany) może ulec poprawie tylko na drodze wysiłku, wymagającego dłuższego okresu czasu; wyrównanie tego deficytu może następować tylko drogą przyplywu kapitałów zagranicznych do Polski, które jedynie stworzyć mogą podstawę dla równowagi i aktywności bilansu płatniczego w najbliższym czasie.

5. Poprawa bilansu handlowego Polski w pierwszym rzędzie zależy od wysiłków w kierunku podniesienia wytwórczości rolnej.

6. Polityka wewnętrzna, a w szczególności polityka skarbowa winna sobie postawić za zadanie pracę nad wzrostem zaufania, bo tylko w atmosfie-

rze zaufania może rozwijać się kredyt i mogą wzrastać kapitały oszczędnościowe.

Podaliśmy powyższe punkty in extenso; charakteryzują one bowiem najlepiej zapatrywania obecnego ministra skarbu na stan naszego położenia gospodarczego i skarbowego; przemawia z nich przede wszystkim głęboka troska o życie gospodarcze, o podniesienie produkcji, której trzeba ułatwić istnienie przez zmniejszenie stopy procentowej, przez przyciągnięcie kapitałów zagranicznych, przez ochronę celną i odpowiednią politykę taryfową. W dziedzinie skarbowości wysuwa się na czoło moment oszczędności i sprawności administracji państwowej. Na podstawie tych zasad wyróżnie konkretny program nowego ministra skarbu.

Dr. Aleksander Całkosiński.

Spółdzielnie w r. 1924

należące do Związku Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych w Poznaniu.

Straty, jakie poniosły spółdzielnie związkowe wskutek inflacji i dewaluacji, zaznaczają się najsilniej i najwyraźniej w kwotach bilansowych. W rachunku strat i zysków ogół spółdzielni związkowych, w porównaniu do czasów przedwojennych, wykazywał pozycje zmniejszone o ca. 30—40 %. W kwotach bilansowych natomiast różnica ta jest bez porównania znaczniejszą. Pod tym względem ogół spółdzielni w rozwoju swym cofnął się o jakie 27 lat, skutkiem czego kwota bilansowa wynosi ca. 10% sumy przedwojennej — poszczególne zaś pozycje bilansowe, mniej lub więcej, zależnie od typu spółdzielni i od rodzaju poszczególnych pozycji. Natomiast zwyżkę i to dość znaczną, wykazywałyby kwota bilansowa w porównaniu do lat ostatnich, zwłaszcza do roku poprzedniego, gdybyśmy odnośne sumy bilansowe, wyrażone w markach, przeliczyli według kursu złotego. Porównanie takie nie miałyby znaczenia większego ze względu na to, że porównanie przeszacowanych bilansów z jedynie przeliczowanymi, nie może prowadzić do ścisłych wyników i w każdym razie nie dowodziłoby tej znacznej zwyżki, jakaby się zaznaczała. Porównanie zaś z latami przedwojennymi tylko przy niektórych typach spółdzielni byłoby celowe i dlatego stosowane zostało w poszczególnych tylko wypadkach.

5. PASYWA I AKTYWA.

a) Kapitał obrotowy.

Suma bilansowa w roku sprawozdawczym wynosiła ogółem

34 667 467 zł.

W pasywach suma powyższa dzieli się jak następuje:

	zł	%
Udziały	3 055 227	8,81
Fundusze rezerwowe	9 057 857	26,13
Rachunek bieżący	6 981 417	20,14
Wkłady	4 192 097	12,09
Banki	2 835 317	8,18
Weksle	6 219 829	17,94
Różne	2 326 223	6,71

W aktywach:

	zł	%
Gotówka	528 965	1,52
Banki	462 589	1,34
Akcje i efekta	2 268 928	6,55
Weksle	6 513 768	18,79
Rachunek bieżący	7 818 258	22,55
Nieruchomości	9 719 035	28,03

	zł	%
Straty	73 505	0,25
Towary	5 129 124	14,80
Ruchomości	1 772 695	5,11
Koszty procesowe	7 572	0,02
Inne	368 633	1,06

W pasywach przypada najznaczniejsza część na kapitał własny, w szczególności fundusz rezerwowy, który wykazuje mniej więcej tę samą wysokość, co w r. 1909. Udziały natomiast cofnęły się do stanu z r. 1895, a wkłady do r. 1880. W aktywach odpowiednio cofnęły się weksle i rachunek bieżący, które wynoszą mniej więcej tyle, co w r. 1890.

b) Kapitały własne.

Udziały i fundusze rezerwowe wynoszą
12 113 084 zł.

Z sumy powyższej przypada na udziały
3 055 227 zł

a na fundusze rezerwowe
9 057 857 zł.

Najwyższe udziały posiadają poza spółdzielniami różnymi spółdzielnie rolniczo-handlowe, mniejsze spółdzielnie kredytowe i spóżywców. Natomiast we funduszach rezerwowych zajmują pierwsze miejsce spółdzielnie kredytowe i różne, następnie spółdzielnie rolniczo-handlowe i spóżywców. W porównaniu do lat przedwojennych udziały spółdzielni rolniczych zmniejszyły się względnie nieznacznie, fundusze rezerwowe natomiast wykazują zwwyżkę, jak to wynika z następującego porównania.

Spółdzielnie rolniczo-handlowe.

	1913	1914	1924
	mk	mk	zł
Udziały	902 208	1 149 195	872 891
Fundusz rezerwowy	1 077 731	1 292 590	1 567 516

Spółdzielnie różne.

Udziały	2 390 996	1 864 580	1 345 114
Fundusz rezerwowy	2 744 375	2 086 685	3 504 965

Stosunek udziałów do funduszy rezerwowych przedstawia się mniej więcej jak 1 : 3. W normalnych czasach udziały były zawsze daleko mniejsze, aniżeli fundusze rezerwowe, a stosunek ich był raczej odwrotny. Znaczne powiększenie funduszy rezerwowych w porównaniu do dawniej wynika z przeszacowania bilansów, zwłaszcza nieruchomości. Poszczególne typy spółdzielni przedstawiają się pod względem udziałów i rezerw jak następuje:

Udziały:		
Spółdzielnie	zł	%
kredytowe	446 435	14,61
rolniczo-handlowe	872 892	28,57
spóżywców	390 786	12,79
inne*)	1 345 115	44,03
	<hr/>	
	3 055 227	100,00

Fundusz rezerwowy.		
Spółdzielnie	zł	%
kredytowe	3 586 240	39,59
rolniczo-handlowe	1 567 516	17,31
spóżywców	399 135	4,41
inne**)	3 504 966	38,69
	<hr/>	
razem	9 057 857	100,00

c) Kapitały obce.

Kapitały obce wynoszą ogółem:
22 554 382 zł.

Z powyższej sumy przypada niemal połowa na wkłady i rachunek bieżący, które dawniej w kapitale obrotowym stanowiły niemal cały ka-

*) w tem Cukrownia Gostyń 970 000 zł.
**) w tem Sp. budowl. pols. Urz. państ. Poznań 2110 898 zł.

pital obcy. Na drugą połowę kapitałów obcych składają się przeważnie pozycje kredytów bankowych, mianowicie „banki” i „weksle”, które dawniej tworzyły drobny tylko ułamek kapitału obrotowego. Składniki kapitału obcego w poszczególnych typach spółdzielni przedstawiają się odmiennie, mianowicie:

a) Spółdzielnie kredytowe.

Najważniejszą część kapitałów obcych stanowią wkłady i rachunek bieżący, mianowicie przeszło 54% — dawniej wkłady oszczędnościowe niemal wyłącznie składały się na kapitał obcy. Szczegóły wynikają z następującego zestawienia:

Wyszczególnienie	zł	%
rachunek bieżący i wkłady	5 648 447	54,30
banki	825 451	7,93
weksle	3 293 459	31,66
różne	635 908	6,11
	<hr/>	
	10 403 165	100,00

β) Spółdzielnie rolniczo-handlowe.

Rachunek bieżący łącznie wkładów, które nikiłe są, wynosi 60%. Szczegóły są następujące:

Wyszczególnienie	zł	%
rachunek bieżący i wkłady	1 885 482	61,23
banki	206 000	6,69
weksle	750 294	24,37
różne	237 450	7,71
	<hr/>	
	3 079 226	100,00

γ) Spółdzielnie spóżywców.

Niespełna połowę kapitału obcego stanowi rachunek bieżący, a kredyt bankowy i wekslowy 39%. Szczegóły są następujące:

Wyszczególnienie	zł	%
rachunek bieżący i wkłady	635 098	48,04
banki	127 071	9,60
weksle	392 109	29,62
różne	168 643	12,74
	<hr/>	
	1 323 726	100,00

δ) Spółdzielnie różne.

W spółdzielniach różnych poszczególne pozycje kapitału obcego są rozłożone stosunkowo najrównomierniej, mianowicie:

Wyszczególnienie	zł	%
rachunek bieżący i wkłady	3 003 681	38,77
banki	1 676 795	21,64
weksle	1 783 567	23,02
różne	1 284 222	16,57
	<hr/>	
	7 748 265	100,00

d) Zasoby płynne.

Gotówka i banki, należące do zasobów płynnych pierwszej kategorii w spółdzielniach związkowych wynoszą ogółem
990 955 zł.

Z sumy powyższej przypada na gotówkę 528 365 zł, na banki 462 590 zł. Przed wojną stosunek gotówki do banków był odmienny, przyczem „banki” były kilka razy większe, aniżeli „gotówka”. W poszczególnych typach spółdzielni odnośne liczby przedstawiają się, jak następuje:

Spółdzielnie	Ogółem zł	Gotówka zł	Banki zł
kredytowe	688 579	339 841	343 738
rolniczo-handlowe	142 807	86 485	56 322
spożywców	83 858	38 730	45 128
różne	80 711	63 309	17 402
razem	990 955	528 365	462 590

e) Akcje i efekta.

Ogólna suma akcji i efektów, będących w portfelu Spółdzielni, wynosiła
2 268 923 zł.

Z powyższej sumy przypada niemal połowa na spółdzielnie kredytowe — najmniejsze liczby wykazują spółdzielnie rolniczo-handlowe i spożywców. Akcje i efekta są podane do bilansu według kursu z dnia 31. 12. 1924 r. względnie 30. 6. 24 r. Szczegóły są następujące:

Spółdzielnie	zł
kredytowe	1 129 566
rolniczo-handlowe	108 904
spożywców	30 751
różne	999 702
ogółem	2 268 923

f) Dłużnicy.

Weksle i rachunek bieżący.

Konto dłużników we wszystkich spółdzielniach związkowych wynosiło z końcem roku obrachunkowego

14 332 026 zł.

Z sumy powyższej przypada na weksle 6,5 milj., a na rachunek bieżący 7,8 milionów, w poszczególnych kategoriach stosunek weksli i rachunku bieżącego przedstawia się różnie: w spółdzielniach kredytowych weksle stanowią jeszcze raz tyle, co rachunek bieżący. W spółdzielniach kredytowych wszelkie pożyczki udzielone w ciągu roku, przeliczone według kursu złotego, wynosiły 42 milionów złotych. Liczba sola-weksli przy końcu roku: 4716 — prima weksli 8114. Szczegóły wynikają z następującego zestawienia:

Spółdzielnie	Ogółem zł	Weksle zł	Rachunek bieżący zł
kredytowe	9 826 283	6 363 438	3 462 845
rolniczo-handlowe	1 939 405	146 892	1 792 513
spożywców	113 445	—	113 445
różne	2 452 893	3 438	2 449 455
razem	14 332 026	6 513 768	7 818 258

g) Różne.

Na pozycję „różne“ składają się w aktywach konta takie, jak ruchomości, nieruchomości, koszty procesowe, inne i towary w spółdzielniach towarowych. Wszystkie te pozycje w roku sprawozdawczym wynosiły wraz z stratami

17 075 564 zł.

Suma powyższa według poszczególnych kategorii spółdzielni dzieli się, jak następuje:

Spółdzielnie	zł
kredytowe	2 796 413
rolniczo-handlowe	3 328 518
spożywców	1 885 593
różne	5 065 040
razem	17 075 564

W spółdzielniach towarowych jako najważniejszy składnik pozycji „różnych“ figurują towary. W spółdzielniach rolniczo-handlowych wynosiły one 873 960 zł. W spółdzielniach spożywców (nawet więcej, bo 1 048 174 zł. W spółdzielniach różnych najwięcej, mianowicie 3 206 991 zł. Wszystkie towary razem: 5 129 125 zł.

6. STOSUNEK KAPITAŁU WŁASNEGO DO OBCEGO.

a) Spółdzielnie kredytowe.

Wobec silnego cofnięcia się kapitałów obcych przy równoczesnym wroście kapitałów własnych stosunek kapitału własnego do obcego doznał bardzo znacznego polepszenia. Przedstawia się on jak 1:2,58, a więc tak korzystnie, jak nigdy przedtem. Dobry stosunek kapitałów własnych do obcych w normalnych stosunkach jest objawem korzystnym, wszakże w tym wypadku świadczy on raczej o niedostateczności kapitałów obcych, zwłaszcza wkładów oszczędnościowych w stosunku do udziałów i funduszy rezerwowych. Wobec korzystnego stosunku kapitałów własnych do obcych, spółdzielnie na ogół przedstawiają dostatecznie silną podstawę do zwiększenia kapitałów obcych, zwłaszcza wkładów i kredytów. Zaleca się, aby spółdzielnie w większym jeszcze stopniu wzmacniały udziały i fundusze rezerwowe, aby na tej podstawie powiększyć w równej mierze kapitał obcy, potrzebny do obrotu. Rozwój stosunku kapitałów własnych do obcych w ostatnich dziesięciu latach przedstawia się, jak następuje:

Rok	Stosunek jak 1:
24	2,58
23	8,63
22	26,15
21	32,00
20	14,81
19	11,47
18	11,49
17	12,30
16	8,37
15	7,82
14	7,42

β) Spółdzielnie rolniczo-handlowe.

Stosunek kapitałów własnych do obcych w Spółdzielniach towarowych z natury rzeczy winien się przedstawiać korzystniej, aniżeli w spółdzielniach kredytowych. W rzeczy samej przedstawia się on pozornie jeszcze korzystniej, aniżeli w najkorzystniejszych pod tym względem latach 17 i 18 mianowicie jak 1: 1. 26. Z powodu wadliwego bilansowania cyfry nie obejmują jednakże obliża i weksli klientowskich, zdyskontowanych w Centrali Rolników i częściowo w bankach i i., wskutek czego faktycznie do porównania się nie nadają. Z tem zastrzeżeniem rozwój liczb odn śnych w ostatnim dziesięcioleciu przedstawia się następująco:

Rok	Stosunek jak 1:
24	1,26
23	6,12
22	6,47
21	3,84
20	2,79

Rok	Stosunek jak 1:
19	2,18
18	1,78
17	1,73
16	2,30
15	2,95
14	4,62

γ) Spółdzielnie spożywców.

Stosunek kapitałów własnych do obcych w spółdzielniach spożywców, w porównaniu do roku zeszłego, poprawił się znacznie i przedstawia się nieco gorzej, niż w spółdzielniach rolniczo-handlowych. Rozwój liczb w ostatnich 4 latach przedstawia się, jak następuje:

Rok	Stosunek jak 1:
24	1,88
23	6,20
22	3,73
21	4,93

δ) Spółdzielnie różne.

W spółdzielniach różnych stosunek kapitałów własnych do obcych przedstawiał się zawsze najlepiej. Spółdzielnie różne należą do tego typu spółdzielni które wykazują mniej więcej te same liczby co przed wojną. W rubryce tej znajduje się jednakże duża ilość spółdzielni mniej żywo-nych, jak n. p. dawniejsze spółki ziemskie. Rozwój stosunku przedstawia się, jak następuje:

Rok	Stosunek jak 1:
24	1,60
23	1,94
22	0,58
21	2,38
20	1,69
19	1,67
18	1,49
17	1,34
16	1,66
15	1,68
14	2,00

Stosunek kapitału własnego do obcego w poszczególnych rodzajach spółdzielni różnych w ostatnich trzech latach był następujący:

Spółdzielnia:	24	23	22
Mleczarskie	0,37	16,62	10,08
Szewskie	4,52	1,13	2,63
Piekarskie	1,38	1,22	1,94
Budowlane	0,41	1,11	2,12
Ziemskie	0,90	9,39	3,87
Kupieckie	3,48	0,31	0,45
Inne	4,31	1,87	0,15

7. OBROTY A KOSZTY ADMINISTRACYJNE.

a) Spółdzielnie kredytowe.

Obrót ogólny w roku sprawozdawczym wynosił 213,7 milionów złotych.

Przed wojną wynosił on ca. 5 razy tyle. Koszty administracyjne, w stosunku do kapitału obrotowego i do obrotów ogólnych, wykazują znaczną niżkę, w porównaniu z rokiem poprzednim są jednakże w przecięciu 10 razy większe, aniżeli przed wojną co do kapitału obrotowego, a 5 razy co do obrotów ogólnych. Odnośne liczby w rozwoju swym przedstawiają się, jak następuje:

Rok	w procentach od	
	kapitału obrotowego	obrotów ogólnych
24	10,62	0,72
23	26,799	1,263
22	6,799	0,369
21	2,463	0,154
20	1,339	0,126
19	0,670	0,118
18	0,496	0,122
17	0,522	0,388
16	0,555	0,156
15	0,579	0,176
14	0,615	0,159

β) Spółdzielnie rolniczo-handlowe.

Koszty handlowe w procentach sprzedanych towarów w roku sprawozdawczym wynoszą 8,66 wobec 6,29 w roku zeszłym. Od roku 1922 zaznacza się stała, coraz znaczniejsza, tendencja zwyżkowa, jak to wynika z liczb następujących:

Rok	%
24	8,66
23	6,29
22	3,68
21	4,38
20	3,04
19	2,99
18	3,16
17	2,82
16	2,52
15	3,09
14	2,53

γ) Spółdzielnie spożywców.

Koszty handlowe w procentach sprzedanych towarów w stosunku do roku zeszłego, zmniejszyły się spadając z 9,17 na 8,80%. Rozwój liczb jest następujący:

Rok	%
24	8,80
23	9,17
22	9,18
21	7,83

δ) Spółdzielnie różne.

Koszty administracyjne w stosunku do kapitału obrotowego wynoszą 48,22% w latach poprzednich wynosiły: 29,06%, — 14,65%, — 38,36%. Różnolitość stosunków wynika z różnego rodzaju spółdzielni, zszeregowanych pod rubryką powyższą.

8. ZYSK BRUTTO NA SPRZEDAŻY TOWARÓW.

W spółdzielniach rolniczo-handlowych zysk brutto na sprzedaży towarów wykazywał ciągłą tendencję zwyżkową z wyjątkiem roku 1922. W roku sprawozdawczym nastąpiła zwyżka wynosząca niespełna 2%. Rozwój liczb w ostatnich 8-miu latach jest następujący:

Rok	%
24	12,77
23	10,92
22	5,82
21	7,25
20	6,78
19	4,64
18	4,30
17	4,18

W spółdzielniach spożywców, które dawniej wykazywały znacznie większy zysk brutto na towarach, zaznacza się w roku sprawozdawczym tendencja niżkowa. Zysk brutto, w porównaniu do roku zeszłego, spadł o ca 7% i wynosi mniej, aniżeli w spółdzielniach rolniczo-handlowych, jak to wynika z następującego zestawienia:

Rok	%
24	11,04
23	18,48
22	12,55
21	14,85

9. SPRAWNOŚĆ PŁATNICZA SPÓŁDZIELNI KREDYTOWYCH.

Sprawność płatnicza została obliczona na podstawie stosunku zasobów płynnych do całości zobowiązań, t. j. całego kapitału obrotowego. Zasoby płynne podzielone zostały na trzy kategorie mianowicie:

- 1) gotówka i banki,
- 2) gotówka, banki i 25% papierów wartościowych,
- 3) gotówka, banki 25% papierów wartościowych i 15% weksli.

W stosunku do całości zobowiązań stopa pokrycia w procentach przedstawia się jak następuje:

ad 1)	4,73,
ad 2)	6,69,
ad 3)	13,30.

Sprawność płatnicza spółdzielni przedstawia się korzystniej, jeżeli zasoby płynne w spółdzielniach kredytowych obliczymy tylko w stosunku do wszystkich wkładów wszelkich typów. Wówczas jako stopień pokrycia w rozwoju lat ostatnich otrzymamy następujące procenty:

- A. Gotówka i banki,
- B. Gotówka, banki i papiery wartościowe,
- C. Gotówka, banki i 15% weksli,
- D. Gotówka, banki, 15% weksli i 25% efektów.

	A.	B.	C.	D.
24	12,1	32,1	29,0	34,0
23	36,6	42,1	39,4	40,8
22	20,5	25,5	26,9	28,1
21	38,0	49,3	43,0	44,6
20	45,0	65,8	49,5	54,7
19	44,7	58,0	51,3	54,7
18	52,3	55,2	59,4	60,1
17	38,4	41,3	48,1	48,8
16	27,6	30,1	39,3	39,9

Z zestawienia powyższego wynika, że zobowiązania spółdzielni kredytowych, składające się z wkładów oszczędnościowych i rachunków bieżących, w stosunku do najpłynniejszych zasobów, mianowicie gotówki i banki w pokryciu swem się zmniejszyły, natomiast w stosunku do dalszych kategorii przedstawiają się normalnie, wykazując mniej lub więcej ten sam stopień pokrycia jak dawniej z małymi tylko wyjątkami.

10. OBROTY PIENIĘŻNE I TOWAROWE ROLNIKÓW.

Obroty towarowe spółdzielni rolniczo-handlowych w r. 1923/24 wynosiły w sumach pieniężnych 13245181 zł, w ilościach 6,5 milj. ctr., udział poszczególnych towarów w ogólnych obrotach związkowych spółdzielni w ostatnich 5-ciu latach, przedstawia się jak następuje:

	1923/24	1922/23	1921/23	1920/21	1919/20
	%	%	%	%	%
Zyto	23,65	18,86	31,32	18,42	21,19
Pszenica	3,75	2,65	6,44	3,27	2,35
Jęczmień	5,41	4,56	3,03	3,05	3,77
Owies	3,81	3,07	1,68	2,10	2,57
Mieszanka i zb. strączk.	2,38	1,37	1,86	7,71	6,20
Warzywa					
Nasiona	24,04	31,73	13,44	45,32	51,13
Ziemniaki					
Pasze	6,95	6,29	9,49	3,35	1,62
Węgle	15,96	14,85	18,08	7,73	6,43
Nawozy szt.	11,32	14,21	8,12	2,37	0,59
Różne	1,67	2,45	6,51	6,12	4,15

Liczby odnoszące się do udziału rolników w handlu rolniczym w ostatnich 4 latach przedstawiają się jak następuje:

	Województwo Poznańskie			
	Rok 23/24 %	22/23 %	21/22 %	20/21 %
Pszenica	10,27	12,64	26,59	26,81
Zyto	8,95	10,74	13,65	21,56
Jęczmień	8,53	13,10	7,33	10,59
Owies	4,44	6,12	2,73	5,14
Ziemniaki	2,50	2,29	1,66	7,95

	Województwo Pomorskie			
	Rok 23/24 %	22/23 %	21/22 %	20/21 %
Pszenica	4,91	4,29	7,41	12,27
Zyto	2,75	3,87	3,59	5,79
Jęczmień	4,52	3,74	3,34	4,07
Owies	2,82	2,59	2,08	3,59
Ziemniaki	0,61	0,86	1,21	1,95

Z zestawienia powyższego wynika, że udział Rolników w handlu rolniczym, w porównaniu do roku zeszłego zwiększył się w Województwie Pomorskim, o ile odnosi się do pszenicy, jęczmienia i owsa, zmniejszył się natomiast w odniesieniu do żyta i ziemniaków. Zwyżka jednakże nie jest silną i wynosi w pszenicy 0,62%, w owsie 0,22%. Najznaczniejszą jest w jęczmieniu t. j. 0,78%. Zniżka w życie wynosi natomiast 12% a w ziemniakach 0,25%. W Województwie Poznańskim natomiast we wszystkich wyżej wymienionych płodach rolniczych zaznacza się tendencja zniżkowa. Najmniej znaczna w ziemniakach 0,42%, znaczniejszą w owsie i życie, bo 1,68 i 1,79, a najznaczniejsza w pszenicy, zwłaszcza w jęczmieniu, bo 2,37 i 4,67%.

Z działalności Związku Polskich Organizacji Rolniczych.

Dnia 23, 24 i 25 listopada r. b. odbyły się roczne walne zgromadzenia Komitetu i Rady Związku Polskich Organizacji Rolniczych przy nader licznych współudziale przedstawicieli wszystkich gałęzi produkcji rolniczej na całym obszarze Rzeczypospolitej. Na zebraniach tych, którym przewodniczył prezes Związku P. O. R. p. Kazimierz Fudakowski, skonstatowano rozwój tej instytucji tak pod względem ilości członków i budżetowym, jak również podniesienie znaczenia jej w kraju i zagranicą. Ilość członków Związku, którymi są organizacje społeczno-rolnicze, zrzeszenia handlowe, przemysłowe i finansowo-rolnicze, jakoteż izby rolnicze i organizacje zawodowe, wzrosła z 29 w dniu 31 grudnia ub. r. do 38 w chwili obecnej. Co się tyczy sytuacji finansowej Związku, to za rok 1924 miał po stronie wpływów i dochodów po 79.680 zł., a uchwalony na rok 1926 budżet przewiduje w dochodach 156.194 zł.

Najlepszym wyrazem rozwoju działalności Związku P. O. R. jest przystąpienie do publikowania własnego organu p. t. „Rolnik Ekonomista” pod redakcją p. A. Iwańskiego. Pierwszy numer tego czasopisma ukazał się pod datą 24. XI. r. b. i za-

wiera świetnie opracowane artykuły pp.: K. Fudakowskiego („Słowo wstępne“), senatora J. Steckiego („Podatek majątkowy“), dyr. Z. Chrzanowskiego („Eksport Rolny“) i posła J. Gościckiego („Rewizja taryfy celnej“), a nadto obfitą kronikę i tablice statystyczne.

Działalności Związku P. O. R. były poświęcone przemówienia p. prezesa K. Fudakowskiego i sprawozdania z pracy poszczególnych referatów, wygłoszone przez ich kierowników na posiedzeniu w dniu 24. XI, mianowicie:

- a) sprawozdanie referatu handlowego — p. T. Chełmońskiego,
- b) sprawozdanie referatu prawnego — p. Z. Nadratowskiego,
- c) sprawozdanie referatu kredytowego — p. W. Borowskiego,
- d) sprawozdanie referatu przemysłu rolnego — p. A. Iwańskiego,
- e) sprawozdanie referatu statystycznego — p. dr. W. Ponikowskiego.

P. Fudakowski podkreślił znaczenie wpływów, jakie Związek potrafił zdobyć dzięki swej polityce, tak wobec rządu i ciał ustawodawczych, jako też wobec całego społeczeństwa. Związek był zawsze przeciwnikiem dotychczasowej polityki rządowej popierania konsumenta kosztem producenta i wypowiadał się za większą ochroną interesów wytwórczości, a zwłaszcza rolniczej. Życie potwierdziło jego stanowisko i obecnie tak u czynników miarodajnych, jak w społeczeństwie dokonuje się przełom w poglądach na zagadnienia gospodarcze i zaczyna zakorzeniać się zrozumienie interesów produkcji, a rolnictwa przede wszystkim.

Pozatem mówca podkreślił znaczenie kredytu jako czołowego zagadnienia, które rozwiązać należy własnymi siłami. Wreszcie wskazał na znaczenie Związku na terenie międzynarodowym, co znalazło swój najdobitniejszy wyraz w nominacji go na członka honorowego Międzynarodowej Komisji Rolniczej.

Na posiedzeniach tych odbyły się także wybory. Do Prezydium Związku P. O. R. zostali powołani: p. K. Fudakowski jako prezes, ks. Witold Czartoryski i Z. Pluciński — jako wiceprezesi, a nadto pp.: dr. K. Esden-Tempski, Antoni Jundziłł, Feliks Wojewódzki, Zbigniew Żółtowski i Hipolit Wąsowicz. Sekretarzem jeneralnym został p. J. Gościcki na miejsce dobrowolnie ustępującego p. H. Wąsowicza, a stałe urzędującym członkiem Prezydium p. Z. Żółtowski. Prócz tego dokonano wyboru 27 członków Komitetu Związku, 6-ciu zastępców i 3 członków Komisji Rewizyjnej, mianowicie:

Na członków Komitetu wybrani zostali pp.:

Buszczyński Stefan, Chłapowski Mieczysław, Chrzanowski Zygmunt, Donimirski Jan, Esden-Temski Kazimierz, Grzybowska Aleksandra, Jundziłł Antoni, Karłowski Stanisław, Kleniewski Przemysław, Lutosławski Jan, Łuszczewski Konrad, poseł, Machnicki Janusz, Maj Andrzej, Popławski August, Rozwadowski Jan, Stecki Jan, senator, Słowiński Stanisław, Szebeko Ignacy, poseł, Surzycki Stefan, profesor, Szulczewski Wiktor, Weiss Zygmunt, Wąsowicz Hipolit, Wojewódzki Feliks, Zagłeniczny Jan, Żeleński Władysław, Żółtowski Leon, poseł, Żółtowski Zbigniew.

Na zastępców Komitetu wybrani zostali pp.:

Drzażdżyński Tadeusz, Jankowski Alfred, Jeske Stefan, Osip Andrzej, ks. Sapiela Eustachy, Sułowski Tadeusz.

Do Komisji Rewizyjnej — pp.:

Pluciński Leon, poseł, Głazewski Adam, Zdunowski Juljusz, senator.

W rezultacie obrad Rada Związku Polskich Organizacji Rolniczych uchwaliła następujące rezolucje, przedstawione przez p. J. Gościckiego, kierownika W-łu Społeczno-Ekonomicznego Związku P. O. R., mianowicie:

I. W sprawie kredytu rolniczego.

Zważywszy, że obciążenie kredytowe rolnictwa, zwłaszcza zaś większych warsztatów rolnych, krótkoterminowemi niesłychanie kosztownymi zobowiązaniami, doszło do rozmiarów, grożących ogólnie powstrzymaniem postępu rolniczego, a nawet cofnięciem poziomu kultury i produkcji rolniczej, a wielu jednostkom gospodarczym zupełną niewypłacalnością i niemożnością dalszego prowadzenia produkcji, że wywołana kryzysem gospodarczym podaż ziemi wielokrotnie przewyższa siłę nabywczą małorolnej i bezrolnej ludności wiejskiej,

Rada Związku P. O. R. stwierdza, że odroczenie kredytu długoterminowego, dostosowanego zarówno pod względem stopy procentowej jak i warunków amortyzacji do realnej dochodowości warsztatów rolnych, umożliwiające normalną produkcję warsztatów rolnych, intensywną akcję parcelacyjną i konwersję nadmiernych zobowiązań krótkoterminowych, jest podstawowym warunkiem uratowania produkcji rolniczej od grożącej jej katastrofy i że do chwili uzyskania pożyczki zagranicznej i przeprowadzenia zarządzeń sanacyjnych w dziedzinie gospodarczej, co wymagać będzie dłuższego czasu, konieczna jest natychmiastowa akcja, zmierzająca do ożywienia obrotu pieniężnego w Polsce.

II. W sprawie umowy handlowej z Niemcami.

Zważywszy, że importujące znaczne ilości środków aprowizacyjnych państwo niemieckie jest naturalnym rynkiem zbytu dla naszego eksportu rolniczego, że rolnictwo polskie jest zainteresowane w istnieniu normalnego obrotu towarowego pomiędzy Polską a Niemcami,

Rada Związku P. O. R. stwierdza, że jedynie układ zapewniający trwałość i ciągłość eksportu roślinnych i zwierzęcych wytworów produkcji rolniczej będzie zgodny z istotnymi interesami naszego życia gospodarczego i wypowiada się stanowczo przeciwko zawieraniu, układu, nieuwzględniającego całkowicie tych warunków.

III. W sprawie rewizji taryfy celnej.

Rada Związku P. O. R. stwierdza z ubolewaniem, że interesy produkcji rolniczej nie zostały dostatecznie uwzględnione przy dokonaniu ostatnio rewizji taryfy celnej, że wbrew proklamowanej uroczystości przez rząd zasadzie obrony produkcji pozostawiono bez ochrony celnej cały szereg podstawowych wytworów produkcji roślinnej i zwierzęcej. Rada Związku P. O. R. wzywa wszelkie powołane do tego czynniki do dalszych wysiłków w celu zdobycia dla rolnictwa pełnego równouprawnienia w dziedzinie polityki celnej i uzyskania należytej ochrony celnej dla wszystkich wytworów produkcji rolniczej.

IV. W sprawie ustawodawstwa społecznego.

Wychodząc z założenia, że wysokość tak zwanych „świadczeń socjalnych“ podnosi nadmiernie koszt produkcji i nakładu na warsztaty rolne zbyt dotkliwie ciężary,

Rada Związku P. O. R. domaga się rewizji odnośnych ustaw i przepisów w celu dostosowania wysokości tych świadczeń do zdolności płatniczej obciążonych, a w szczególności podkreśla z naciskiem konieczność nowelizacji ustawy o kasach chorych.

V. W sprawie stosowania technicznego spirytusu.

Zważywszy, że wytwórczość spirytusu z gorzeln rolniczych w Polsce spadła do 25% produkcji przedwojennej, dostosowując się do zmniejszonej po wojnie konsumpcji w postaci trunków;

że konsumpcja ta może ulec tylko niewielkiemu zwiększeniu przez lepsze niż dotychczas ukrócenie gorzelnictwa tajnego i szmuglu pogranicznego;

że wywóz zagranicę spirytusu jest obecnie niezmiernie utrudniony i stratny ze względu na obniżenie cen światowych i wężenie rynków zbytu.

Rada Związku P. O. R. uznając, że jedyną drogą do zwiększenia produkcji rolniczo-gorzelniczej w Polsce jest

szerokie stosowanie spirytusu do celów technicznych wogóle, a jako siły napędnej w szczególności, wzywa wszystkie czyniki powołane do jaknajenergiczniejszego zajęcia się tą palącą i ważną dla podniesienia kultury rolniczej sprawą.

VI. W sprawie wywozu cukru w formie przetworów owocowych i cukierniczych.

Zważywszy, że wzmoczenie eksportu produktów gotowych do spożycia jest najbardziej wskazane ze względów gospodarczych;

że wywóz przetworów owocowych i cukierniczych jest obecnie utrudniony, jeżeli nie uniemożliwiony przez konieczność nabywania jednego z surowców do wyrobu tych artykułów, a mianowicie cukru, po wysokich cenach krajowych, zwiększonych przez opłatę akcyzy;

że wywóz cukru z dniem każdym staje się trudniejszy wobec zalewu rynków światowych przez tani cukier trzcinowy;

Rada Związku P. O. R. uważa za wskazane poprzez staranie przetworów owocowych i cukierników o prawo nabywania cukru z zapasów ponadkontyngentowych i bez akcyzy w rozmiarach istotnie uskutecznionego przez nich wywozu cukru w wytwarzanych przez nich gotowych artykułach spożywczych.

Skład zawodowy członków Spółdzielni zagranicą.

Niektóre ogólnokrajowe organizacje spółdzielcze kilku państw dostarczyły Międzynarodowemu Biuru Pracy ciekawych danych statystycznych, obrazujących stopień udziału różnych zawodów w spółdzielniach wszelkich typów. Jesteśmy w posiadaniu tych danych.

Statystyki tego rodzaju nie są jeszcze liczne; niektóre operują liczbami procentowymi, inne zawierają ściśle dane cyfrowe; jedne podają całokształt stosunków danego kraju, — drugie układ stosunków tych w obrębie pewnych tylko ugrupowań i związków spółdzielczych.

Jednakże i te nieliczne i niejednolite cyfry odzwierciedlają stopień udziału rozmaitych kategorii zawodowych ludności w ruchu spółdzielczym, z drugiej zaś strony uwydatniają strukturę poszczególnych gałęzi spółdzielczości. Zwłaszcza tą drugą stronę zagadnienia nie od rzeczy byłoby wobec polskiego czytelnika oświetlić liczbami z praktyki społeczeństw obcych zaczerpniętymi; dotychczas bowiem na terenie polskim stosują się nieustalone poglądy i opinie, co do celowości łączenia w jednostkowych spółdzielniach — niezależnie od ich typu — osób, przynależnych do rozmaitych zawodów.

Zapoznamy się najpierw ze stanem rzeczy w związkach, jednoczących wszelkiego typu spółdzielnie.

Wydana przez japońską „Sangiokumiai Chunosokai“ w r. 1924 książka pod tytułem „The development of Cooperation movement in Japan“ zawiera w interesującej nas kwestji dane następujące:

Zawód	Liczba członków	%
Rolnicy	2 128 999	77,8
Rzemieślnicy	5 066	0,2
Handlujący	117 730	4,3
Rybacy	227 336	8,3
Inni	255 564	9,4

Jak widzimy w japońskim ruchu spółdzielczym bezwzględna przewagę ma element rolniczy.

Dane co do Bułgarii czerpiemy z książki K. G. Popoff'a, pod tytułem „La Bulgarie coopérative“.

Zawód	Liczba członków		Ogółem
	w Spółdzielniach miejsk.	wiejskich	
Rolnicy-właściciele	59 657	104 625	164 282
Rzemieślnicy i przemysłowcy	31 754	3 477	35 231
Handlujący	29 496	3 294	32 790
Robotnicy i służba	12 984	1 714	14 698
Urzednicy i funkcyjnarjusze	51 923	4 842	56 765
Różni	90 961	3 596	94 557
Razem	276 775	121 548	398 323

Wreszcie, 872 spółdzielnie litewskie w gronie swych (w r. 1923) 140 000 członków liczyły

67,5 % — rolników
15,5 % — robotników
17,0 % — rzemieślników i pracowników

Tyle — co do ogólnych liczb, ilustrujących stopień zainteresowania poszczególnych zawodów ruchem spółdzielczym. Decydującą przy liczb tych powstawaniu była oczywiście struktura ekonomiczna danego kraju; a więc w kraju o charakterze rolniczym i w dziedzinie spółdzielczości rolnictwo najsilniej jest reprezentowane.

Bardziej interesującymi są dane odnoszące się do składu zawodowego członków spółdzielni tych samych ugrupowań czy związków; w przedmiocie tym posiadamy statystyki niemieckie, rumuńskie, finlandzkie, łotewskie i szwedzkie.

Dyrektor naczelny Centrali rumuńskich banków ludowych p. Titu Axentie w swej książce pod tytułem „Aperçu sur le mouvement coopératif de crédit en Roumanie“ dzieli ogół zrzeszonych w bankach tych członków na następujące kategorie:

Rolnicy	640 332
Handlujący	13 956
Rzemieślnicy	21 663
Nauczyciele	6 157
Duchowni	3 840
Inni	25 559
Ogółem	717 507

Statystyki niemieckie czerpiemy z „Deutsche Landwirtschaftliche Genossenschaftspresse“. Z danych tych wynika, że wiejskie kasy pożyczkowo-oszczędnościowe grupują bynajmniej nie samych wyłącznie rolników, lecz służą interesom wszystkich reprezentowanych w danym środowisku zawodów. Ankieta w przedmiocie zawodu 1953 członków 10-ciu spółdzielni kredytowych w Hessji dała wyniki identyczne; poszczególne zawody były reprezentowane jak następuje:

Rolników	833
Rzemieślników	395
Urzedników	118
Fornali	80
Handlujących	76
Różnych	154

Spółdzielnie kredytowe, należące do „Deutsche Genossenschaftsverband“ na 700 996 członków posiadały:

	liczba	%
Rzemieślników	142 981	20,4
Przemysłowców i kupców	129 469	18,5
Rolników	140 104	19,9
Wolnych zawodów i urzedników	119 731	17,0
Robotników przemysłowych	85 122	12,2
„ rolnych	13 118	1,9
Różne zawody	64 058	9,2
Osoby prawne	6 413	0,9

W Bułgarii w r. 1924 38 064 członków „Związku banków ludowych” podług zawodów dzieliły się w sposób następujący:

Rzemieślnicy	9 394	24,7 %
Drobni handlarze	8 167	21,4 %
Rolnicy	5 011	13,2 %
Oficjaliści	5 846	15,4 %
Spółdzielnie	30	0,4 %
Robotnicy	2 742	7,2 %
Różni	6 768	17,7 %

Bardziej sprecyzowaną co do celowości jednozczenia w jednej instytucji spółdzielczej reprezentantów rozlicznych zawodów jest opinia polska w odniesieniu do spółdzielni spożywców. I w tym dziale, jednakże, widzieliśmy w niedalekiej przeszłości silne tendencje do ekskluzywizmu zawodowego lub — co gorzej jeszcze — partyjnego. Podaję tu szereg liczb, ilustrujących stan rzeczy w spółdzielniach spożywców w kilku krajach europejskich.

Klasyfikacja zawodowa członków spółdzielni spożywców na koniec 1923 roku w Finlandji dała wyniki następujące:

Zawód	Liczba członków	%
Rolnicy-właściciele ziemscy	100 314	30,0
Rolnicy-dzierżawcy	34 713	10,4
Robotnicy rolni	30 151	9,0
Urzednicy państwowi i komunalni	17 657	5,3
Drobni handlarze i biuraliści	22 237	6,6
Robotnicy przemysłowi	107 379	32,3
Rzemieślnicy	9 069	2,7
Różni	13 144	3,9

Liczyby te wykazują poważny bardzo udział elementu rolniczego w spożywym ruchu spółdzielczym Finlandji.

To samo spostrzeżenie nasuwa się przy badaniu odnośnych danych lotewskich. W dniu 1-szym stycznia 1924 r. skład członków lotewskich spółdzielni spożywców był poniższy:

Zawód	Liczba członków	%
Rolnicy-właściciele ziemi	24 878	28,2
Rolnicy-dzierżawcy ziemi	7 011	8,0
Pracownicy umysłowi	24 493	27,8
Robotnicy przemysłowi	9 173	10,4
Rzemieślnicy	9 257	10,5
Przemysłowcy	605	0,7
Kupcy	533	0,6
Osoby prawne	224	0,3
Różni	11 991	13,5
Ogółem	88 065	100,0
W tem kobiety	6 877	7,8

Ciekawe są dane szwedzkie i niemieckie co do zmian w składzie zawodowym spółdzielni. Otóż w Szwecji ruch członków w latach 1910 i 1922 był następujący:

Zawód	Liczba członków			
	1910		1922	
	liczby	%	liczby	%
Pracujący w przemyśle handlu i transporcie	37 955	58,6	125 837	49,7
Rzemieślnicy	—	—	20 307	8,0
Rolnicy	7 372	11,3	43 257	17,1
Robotnicy rolni	4 066	6,3	13 130	5,2
Urzednicy	5 602	8,7	27 529	10,8
Osoby prawne	—	—	2 166	0,8
Różni	9 801	15,1	21 245	8,4
Ogółem	64 786	100,0	253 401	100,0

Analogiczne liczby procentowe dla Niemiec w zestawieniu r. 1910 z rokiem 1924 zawiera poniższa tabliczka:

Zawód	Liczba członków	
	r. 1910	r. 1924
Przemysłowcy	6,25 %	6,02 %
Rolnicy	1,59 %	3,51 %
Wolne zawody i urzednicy	3,79 %	9,91 %
Robotnicy przemysłowi	78,14 %	66,54 %
Robotnicy rolni	2,30 %	3,00 %
Różni	7,87 %	10,82 %
Ogółem	100,00 %	100,00 %
W tem mężczyźni	89,93 %	81,49 %
kobiety	10,07 %	18,51 %

Z danych powyższych wynika wzrost udziału w spółdzielniach spożywców rolników oraz wydatne powiększenie liczby członków.

Jak widzimy, ewolucja ukształtowania się zawodowego składu członków spółdzielni, w pierwszym zaś rzędzie spółdzielni kredytowych, postępuje w rozlicznych państwach w myśl jedynie zdrowych, a niejednokrotnie na łamach „Poradnika” podnoszonych zasad — łączenia w jednej spółdzielni reprezentantów wszelkich zawodów i warstw, tworzenia ośrodków spółdzielczych nie podług tych warstw, lecz na podstawie jedynie słusznej — terytorjalnej. Na terenie b. kongresówki spotykamy jeszcze nieraz u władz niektórych spółdzielni tendencje do pewnego ekskluzywizmu zawodowego. Korzystając z okazji przedłożenia czytelnikom naszym wyluszczonej danych statystycznych, podnosimy raz jeszcze błędność i nieracjonalność tych ku wyłączności i zasklepieniu zawodowemu w spółdzielniach tendencyj.

W. K.

Stan oszczędności z dnia 31. 10. 1925 r.

w Spółdzielniach kredytowych, należących do Związku Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych w Poznaniu.

Stan oszczędności z dnia 31. października b. r. wynosił ogółem w 127 spółdzielniach;

4 292 748 zł

Suma powyższa dzieli się w ten sposób, że przypada na wkłady:

krótkoterminowe 2 302 385 zł
długoterminowe 1 990 363 zł

W porównaniu do miesiąca zeszłego zaznacza się dość silny spadek, wynoszący 462 917 zł, który odnosi się przeważnie do spółdzielni miejskich i do wkładów krótkoterminowych.

Szczegóły wynikają z następującej tablicy:

Ilość Spółdzielni	Oznaczenie	Wkłady oszczędnościowe w d. 31. października 1924 r.		
		krótko-terminowe	długo-terminowe	razem
		zł	zł	zł
78	Województwo Poznańskie	1 339 308	1 369 228	2 702 536
16	Spółdzielnie miejskie	54 259	82 283	136 542
	Spółdzielnie wiejskie			
15	Województwo Pomorskie	271 117	331 643	602 760
13	Spółdzielnie miejskie	94 050	52 725	146 775
	Spółdzielnie wiejskie			
5	Województwo Śląskie	549 651	154 484	704 135
127	razem	2 302 385	1 990 363	4 292 748

W sprawie kredytów budowlanych w Banku Gospodarstwa Krajowego.

Na skutek licznych skarg na uciążliwą formę kredytów, zaciąganych na zasadzie ustawy o rozbudowie miast, — Bank Gospodarstwa Krajowego zmienił dotychczasową formę kredytu wekslowego, wymagającą odnawiania co 3 miesiące weksli na zabezpieczenie kredytów złożonych, — na formę kredytu terminowego za podkładem weksła kaucyjnego in blanco (bez względu na sumę kredytu) oraz kaucji hipotecznej.

W związku z tem, zgodnie z praktyką bankową, Bank przy wypłacie pierwszej odpowiednio wyższej raty kredytu, potrąca 6% odsetek za okres 6-miesięczny od całości otwartego kredytu budowlanego, a przenosząc całą resztę niepodjętego kredytu na winkulowany rachunek bieżący klienta, oblicza mu w tym rachunku odsetki w takiej samej wysokości 6% rocznie. Czyli, że dłużnik płacąc zgóry odsetki za 6 miesięcy od części kredytu niepodjętej — żadnej straty tu nie ponosi. — Bank bowiem równocześnie takie same odsetki zalicza na jego dobro w winkulowanym rachunku bieżącym.

Nowe ustawy i rozporządzenia.

Wprowadzenie nowych znaczków stemplowych.

Zgodnie z obwieszczeniem Ministerstwa Skarbu z dnia 16. 11. 1925 r. wycofane zostały z obiegu znaczki stemplowe wartości 40 i 50 groszy. Równocześnie wypuszczono w obieg znaczki stemplowe nowego nakładu, a mianowicie: znaczki 40 gr., koloru ciemno-niebieskiego z tłem jasno-niebieskiem, i 50 gr. ciemnozielonego z tłem jasno-zielonem.

Użycie wycofanych z obiegu znaczków po wskazanym terminie uważane będzie za niedopełnienie ustawowego obowiązku uiszczenia opłat stemplowych i pociągnie za sobą dla płatników następstwa, przewidziane w przepisach o należytościach stemplowych.

Dodatkowe obwieszczenie określi termin i warunki wymiany wycofanych z obiegu znaczków, na znaczki stemplowe nowej emisji.

Zmiana taryfy pocztowej.

Od października b. r. obowiązuje nowa taryfa pocztowa, wprowadzająca pewne zmiany w przepisach dotychczas obowiązujących przy nadawaniu przesyłek pocztowych.

I tak: podwyższono do 500 gr. wagę listów prywatnych, dopuszczonych do wewnętrznego obrotu pocztowego, przyczem ustanowiono dla nich (od 250 do 500 gr.) stawkę w wysokości 60 gr.

Podwyższono opłatę za druki prywatne wagi od 50 do 100 gr. w obrocie wewnętrznym z 3 na 10 groszy, opłatę manipulacyjną przy paczkach wartościowych (ponad 100 zł.) z 5 na 30 groszy, — opłatę manipulacyjną za sporządzenie telegramu przekazowego przy telegraficznych przekazach niemieszanych z 3 na 5 groszy, — jak również podwyższono opłaty za karty pocztowe w obrocie z Austrią, Czechosłowacją, Rumunją i Węgrami z 14 na 15 gr., a w obrocie z pozostałymi państwami z 18 na 20 groszy.

Obniżono zaś opłaty za paczki prywatne i urzędowe zwykłe, a mianowicie

do wagi	1 kg. na	50 groszy (dotychczas 50 groszy)
ponad 1 kg do	5 kg „	120 „ („ 150 „)
„ 5 „ „	10 „ „	200 „ („ 250 „)
„ 10 „ „	15 „ „	300 „ („ 350 „)
„ 15 „ „	20 „ „	400 „ („ 500 „)

oraz maksymalną sumę składowego za paczki na 5 zł. (dotychczas 8 zł.)

Dalej, określono maksymalny wymiar listów, kart pocztowych, druków i t. p. na 45 cm. w każdym z trzech kierunków, przytem rulony mogą osiągać w długości 45 cm., w średnicy zaś najwyżej 10 cm.

Odszkodowanie za zaginione przesyłki polecone w obrocie wewnętrznym oraz z Woln. Miastem Gdańskiem ustalono na zł. 10, w obrocie z zagranicą na 30 zł.

Odszkodowanie za paczki bez podania wartości, w razie zaginięcia, ubytku lub uszkodzenia, może wynosić w obrocie wewnętrznym najwyżej zł. 1,50 za kilogram wagi brutto (przyczem część kilograma liczy się za cały); w obrocie z Wolnym Miastem Gdańskiem, Austrią, Czechosłowacją, Rumunją i Węgrami najwyżej 2 franki złote za kilogram lub jego część, w obrocie zaś z zagranicznym poza wymienionymi właśnie wyjątkami odszkodowanie to może osiągnąć za paczkę do 1 kilograma 10,— zł., od 1 do 5 kg. — 25 zł., od 5—10 kilogramów — 40 zł., od 10—15 kilogramów — 55 zł. i od 15—20 kilogramów — 70 zł.

Zmieniono również opłaty za przekazy zagraniczne przez wprowadzenie opłaty manipulacyjnej w wysokości 30 groszy od przekazu. Kwota przekazu zagranicznego nie może przekraczać 1000 zł.

Wreszcie w dziale opłat różnych ustalono opłaty, związane z oddawaniem weksli notariuszom do protestu. I tak, 1) za doręczenie notariuszowi weksła do protestu i odbiór od notariusza weksła zaprotestowanego — 1,50 zł. (dotychczas 1,00 zł.); 2) za przesłanie weksła zaprotestowanego nadawcy listu zleceniowego — jak za list polecony równej wagi; 3) za doręczenie notariuszowi weksła do protestu i odbiór od notariusza sumy wekslowej — zł. 1,50; 4) za przekazanie sumy wekslowej — jak przy przekazach pocztowych.

Informacje podatkowe.

1. Podatek przemysłowy od obrotu i podatek dochodowy.

W ostatnim numerze „Poradnika“ podaliśmy wiadomość o ulgowym rozłożeniu na raty tak podatku obrotowego*) jak i dochodowego w związku z trudną sytuacją gospodarczą wszystkich sfer społeczeństwa. Obecnie podajemy jeszcze na podstawie okólnika Min. Skarbu 6515/1 i 6913/1, nieco szczegółów, dotyczących tychże ulg.

I tak, w wypadku opóźnionego rozesłania nakazów płatniczych termin płatności I. raty tak podatku obrotowego jak i podatku dochodowego, winien być odpowiednio przesunięty, — czyli, że wyznaczone terminy (patrz „Poradnik“ nr. 22) ratalne tych podatków, tyczą płatników, którzy otrzymali nakaz płatniczy przed 15. X. b. r.; płatnicy zaś, którzy otrzymali nakazy płatnicze później, uiszczyć mają według wspomnianego okólnika I. ratę najpóźniej w 45 dni po otrzymaniu nakazu. Odpowiednie przesunięcie terminów dalszych rat w ta-

*) Termin II raty tego podatku przypada 10 XII. a nie 15. XII., jak przez omyłkę wydrukowano w ostatnim num. Por.

kim wypadku, wymaga jednak postawienia specjalnego, indywidualnego wniosku.

Równocześnie polecono Izdom i Urzędowi Skarbowym dopilnować akuratego dotrzymywania wyznaczonych terminów ratałnych, oraz wdrożyć kroki egzekucyjne, i to na całkowitą należność: 1) podatku przemysłowego od obrotu za I. półrocze 1925 przeciwko płatnikom, którzy do 10. XI. nie wpłacili przynajmniej pierwszej raty z tytułu tego podatku, lub 2) podatku dochodowego przeciwko płatnikom, którzy do 15. XI. nie wpłacili pierwszej raty należności z tytułu podatku dochodowego.

W drodze wyjątku płatnicy podatku przemysłowego od obrotu, którzy ze względu na późne wydanie wspomnianego okólnika nie mogli skorzystać z ulg, przewidujących wpłacenie do 10. XI. — jednej raty zamiast, jak pierwsi, całej sumy podatku obrotowego, — o ile do 20. XI. wpłacili tę pierwszą ratę podatku, — płatnicy ci, nie będą pozbawieni prawa korzystania z dalszych ratałnych spłat w terminach ulgowych. Odnosi się to tylko do pierwszej raty podatku przemysłowego od obrotu, tak, że opóźnienie dalszych wpłat tego podatku lub pierwszej czy drugiej raty podatku dochodowego, odbierze płatnikowi prawo korzystania z przywileju spłat ratałnych.

Władze podatkowe pierwszej instancji, a więc miejscowe, upoważnione zostały ponadto w wypadkach poszczególnych do rozkładania na dwutygodniowe raty, zaległości z podatku obrotowego i dochodowego z lat ubiegłych, w granicach najdalej do końca lutego 1926 r.

Co do płatności podatku dochodowego i przemysłowego w razie odwołania, to chociaż z zasady odwołanie nie wstrzymuje obowiązku płacenia podatku, to jednak Ministerstwo Skarbu wobec trudnych obecnie warunków gospodarczych, uznało za możliwe, aby miejscowe władze skarbowe nie żądały zapłaty całkowitej sumy wymierzonego podatku, o ile przy prowizorycznym zbadaniu odwołania, słuszność dokonanego wymiaru zdaje się być wątpliwą. Wówczas miejscowe władze skarbowe upoważnione są do wstrzymania egzekucji co do tej wątpliwej części podatku dochodowego, aż do decyzji komisji odwoławczej

2. Podatek majątkowy.

Do notatki w sprawie podatku majątkowego („Poradnik“ nr. 22) dodajemy jeszcze, że $\frac{1}{4}$ sumy tego podatku, wyznaczonego na rok bieżący, musi być spłaconą do dnia 60 od otrzymania nakazu płatniczego; za czas jednak po upływie 30 dni od doręczenia nakazu, pobierane będą odsetki za doręczenie w wysokości 1% mies.; uiszczenie więc należności podatkowej przed upływem 30 dni od doręczenia nakazu, zwolni podatnika od tego ciężaru.

Od płatników, należących do pierwszej grupy kontyngentowej (właściciele gospodarstw rolnych o wartości powyżej 10.000 zł.), pobrana będzie w terminie 60-dniowym po doręczeniu nakazu płatniczego $\frac{1}{4}$ część różnicy pomiędzy 60% trzech definitywnych rat, a wpłatami uskutecznionymi w formie zaliczek i prowizorycznych rat podatku majątkowego.

Np.: cała kwota podatku majątkowego

wynosi	zł. 10.000,—
I, II i III rata	zł. 5.000,—
60% z tej kwoty	zł. 3.000,—
dotychczasowe wpłaty	zł. 1.500,—
różnica	zł. 1.500,—

Z kwoty 1.500 zł. płatna jest w ciągu 30, ewentualnie 60 dni po doręczeniu nakazu płatniczego $\frac{1}{4}$ część t. j. 375 zł.

Właścicielom nieruchomości miejskich, którym w swoim czasie odroczone został do 1 stycznia 1926 r. termin płatności rat podatku majątkowego, przypadających do zapłaty w roku 1924 i 1925, zezwoliło Ministerstwo Skarbu na zapłacenie I, II i III raty, czyli połowy definitywnie obliczonego podatku w czterech równych ratach kwartalnych, z których pierwsza płatna jest do dnia 15 lutego, druga do dnia 15 maja, trzecia do dnia 15 sierpnia, a czwarta do dnia 15 listopada 1926 r. bez policzenia odsetek za odroczenie.

Wysokość ogólnej kwoty definitywnie obliczonego podatku majątkowego, wysokość I, II i III raty, oraz uiszczonych na poczet tych rat zaliczek, została podana do wiadomości płatnikom osobnemi nakazami płatniczemi.

W razie sprzedaży nieruchomości odroczenie ustaje i należność podatkowa płatną jest przy sporządzeniu kontraktu kupna pod rygorem nieważności aktu.

Ogólne zasady udzielania pożyczek na podniesienie hodowli.

Ministerstwo Rolnictwa i Dóbr Państwowych podaje do wiadomości, że część sumy 3 milj. złotych, przewidzianej w budżecie na rok 1925 na zasiłki i kredyt na podniesienie hodowli gospodarstwa drobnych rolników, przekazane zostały Państwowemu Bankowi Rolnemu z przeznaczeniem na udzielanie pożyczek na zakup bydła, owiec, trzody i drobiu, a także na organizację zbytu tych zwierząt wzgl. przerobu i zbytu ich wytworów.

Pożyczki udzielane będą osobom fizycznym i prawnym

na zakup bydła na lat 3

na zakup owiec, trzody i drobiu na 1 rok,

na budowę mleczarni parowych na lat 10,

na budowę mleczarni ręcznych na lat 5,

na budowę urządzeń dla zbytu i przerobu inwentarza na lat 10,

spółdzielniom mającym na celu zbyć inwentarza na 1 rok.

Wszystkie pożyczki, prócz pożyczek, udzielonych fabrykom, przerabiającym mięso, będą spłacane w ratach półrocznych za oprocentowaniem 9 względnie 13 w stosunku rocznym, przyczem odsetki płatne są zgóry.

Pożyczki przyznawać będzie Dykcja Państwowego Banku Rolnego w porozumieniu z Ministerstwem Rolnictwa i Dóbr Państwowych, któremu służy prawo nadzoru nad prawidłowem użyciem otrzymanego kredytu.

Pożyczki na budowę mleczarni spółdzielczych udzielane być mogą wyłącznie Mleczarniom Spółdzielczym i jedynie na wzniesienie budowli niezbędnych dla podniesienia techniki wyrobów i pod warunkiem, że członkowie odnośnej spółdzielni dostarczać będą do mleczarni parowej mleko nie mniej niż od 500 krów. Pierwszeństwo przy otrzymaniu pożyczek będą mieć mleczarnie będące w ruchu, a mieszczące się w wydzierżawionych budynkach.

Wniosek o pożyczkę winien być poparty przez jeden ze Związków Rewizyjnych, przyczem w wniosku należy udowodnić, że członkowie wpłacili na udziały przynajmniej czwartą część kwoty żądanej pożyczki.

Spółdzielnie należące do Związków Rewizyjnych winny wnioski o przyznanie kredytu składać za pośrednictwem Związku, do którego należą.

Z rozwoju spółdzielni Związku Stow. Zarobk. i Gosp. we Lwowie.

Mimo poważnego kryzysu Związkowe Spółdzielnie Kredytowe przesilenie przeszły szczęśliwie. W szczególności Związek ratował sytuację poradą i przydziałami kredytów w tych spółdzielniach, które silniej odczuwały przesilenie. Piecza Związku i zaufanie, jakim cieszą się spółdzielnie, odegrało tu bardzo poważną rolę.

Podstawa kredytowa Związkowych Spółdzielni, które przeprowadziły Walne Zgromadzenie, została istotnie bardzo poważnie wzmocniona. Wskutek zmian statutu w przedmiocie wysokości udziałów i odpowiedzialności członków, jak również wskutek wzmocnienia w bilansach otwarcia pozycji funduszu rezerwowego, stosunek kapitałów własnych do obcych doznał znacznego polepszenia.

Stan Związkowych Spółdzielni w r. 1924 przedstawia się, jak następuje:

66 Spółdzielni ma zatwierdzony bilans otwarcia na rok 1925. Podstawa kredytowa tych Spółdzielni wzrosła przez podniesienie udziału o 100 do 1000%, 23 Spółdzielnie powiększyły wielokrotność odpowiedzialności, 18 przejęło odpowiedzialność nieograniczoną.

Kapitał obrotowy tych Spółdzielni w bilansie otwarcia na 1925 rok wynosi 5.107.000,— zł., w tem fundusze rezerwowe 1.068.000,— zł., udziały członków 316.000,— zł., wkłady oszczędności 805.000,— zł., redyskont 2 miliony złotych, inni wierzyciele bankowi 175.000 zł.

W stanie czynnym weksle wynoszą 2.800.000,— złotych, nieruchomości 1.194.000 zł. Odnośnie do pozycji nieruchomości zaznacza się, że wstawione zostały do bilansu przeciętnie w kwocie 40% sumy nabycia.

Bilans tych Spółdzielni zamknięto z zyskiem, wynoszącym przeciętnie 1000 zł. na Spółdzielnię, 4 Spółdzielnie zamknęły bilans stratą handlową 118 zł.

Zestawienie rachunków w odniesieniu do tych Spółdzielni wykazuje następujące wyniki:

W stosunku do sumy bilansu otwarcia wzrosły:

- udziały członków o 110%;
- fundusz rezerwowy o 20%;
- wkłady oszczędności o 120%;
- długi bankowe pozostały bez zmiany; w aktywach pożyczki wekslowe wzrosły o 60%, gospodarkę deficytową stwierdzono w 7 Spółdzielniach kredytowych i poczyniono zarządzenia, aby deficyty te usunąć. Deficyty te, w stosunku do kapitałów własnych odnośnych Spółdzielni, nie są wielkie.

Spółdzielnie wytwórcze w liczbie 11 wykazują w bilansach otwarcia kapitał obrotowy 550.000 złotych, w tem 211.000 udziałów, 71.000 zł., fundu-

szu rezerwowego, udzień 34.000 zł. zysku. — Bilanse zamknięto zyskami.

Sytuacja obecna tych Spółdzielni jest dobra. Spółdzielnie spożywcze przechodzą poważne przesilenie.

SPRAWY BIEŻĄCE.

Do uczestników Związku Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych w Poznaniu.

Na skutek starań naszych uzyskaliśmy od Dyrekcji Koleji Państwowej dla uczestników tegorocznego Sejmiku 66% zniżkę kolejową na drogę powrotną i w tym celu wydawane będą odpowiednie legitymacje dnia 10 grudnia od ½9 do 3 po poł. w Patronacie, Plac Wolności 18, II ptr., oraz od 4—6 wieczorem w Auli Uniwersytetu. Legitymacja traci swoją ważność z dniem 13 grudnia b. r.

Poznań, dnia 1 grudnia 1925.

Patronat.

Z naszego ruchu spółdzielczego.

Zrzeszenie Członków Zarządu Spółdzielni Kredytowych. Walne Zgromadzenie Zrzeszenia odbędzie się w środę dnia 9-go grudnia r. b. o godz. 8 wieczorem na salce Resursy Kupieckiej w Poznaniu (Esplanada), z następującym porządkiem obrad:

- Zagajenie i wybór prezydium.
- Sprawozdanie z czynności za rok ubiegły.
- Zmiana ustaw.
- Wybór Zarządu.
- Sprawa kasy emerytalnej.
- Wolne głosy.

SKRZYNIKA REDAKCJI.

Pytanie:

Ile udziałów może członek spółdzielni jednocześnie zadeklarować?

Odpowiedź:

Każdy członek spółdzielni musi zadeklarować przynajmniej jeden udział. Wolno mu jednakże deklarować dowolną ilość udziałów bez obowiązku natychmiastowej wpłaty całej zadeklarowanej sumy, jeżeli na to zezwala statut spółdzielni. Przystępujący do spółdzielni członkowie mogą zatem deklarować tyle udziałów, na ile statut zezwala i wpłacać na każdy zadeklarowany udział sumę określoną przez statut względnie przez uchwałę Walnego Zgromadzenia spółdzielni.

Pytanie:

Czy statut spółdzielni może przewidywać 3-letni termin wypowiedzenia członkostwa?

Odpowiedź:

O terminie wypowiedzenia udziałów decydują przepisy statutu, względnie uchwały Walnego Zgromadzenia. Spółdzielnie mogą zatem ustanawiać według swego uznania dowolny termin wypowiedzenia udziałów. Spółdzielnie,

które ustanowiły 3-letni okres wypowiedzenia, nie potrzebują uchwały tej zmieniać, ponieważ art. 23. Ustawy o Spółdzielniach na ustanowienie dowolnie długich terminów zezwala*).

*) Sprostowanie: W numerze 20 „Poradnika Spółdzielni” umieszczono pod tą samą rubryką nadesłane do Redakcji te same pytania i odpowiedzi, które jednakże udzielone zostały na podstawie pierwotnego brzmienia artykułu 16 i 23 Ustawy o Spółdzielniach z dnia 29 października 1920 r., bez uwzględnienia zmian wprowadzonych nowelą z dnia 4 grudnia 1923 r. W powyższych odpowiedziach zmiany te zostały uwzględnione, — wobec czego prostuje się odpowiedzi w Skrzynce Redakcji nr. 20 „Poradnika Spółdzielni”.

KSIAŻKI NADESLANE.

Nakładem Związku Spółdzielni Spożycwców Rzeczypospolitej Polskiej ukazał się z druku bloczkowy kalendarz ścienny na rok 1926. Ujęty w formie zewnętrznej bardzo estetycznie, przedstawia na każdej kartce kalendarzowej wizerunki królów jak i mężów zasłużonych około sprawy polskiej od powstania Państwa aż do doby obecnej z opisem ich życia i z wymienieniem dokonanych czynów, tworząc temsamem niejako krótką ilustrowaną historję polskiej kultury duchowej. Kalendarze te można nabyć po bardzo przystępnej cenie w Spółdzielni Wydawniczej U. Z. S. w Poznaniu, Plac Wolności 18.

WIADOMOŚCI.

Rozwiązanie Komitetu Organizacyjnego Międzynarodowej Wystawy Spółdzielczej w Gandawie. Poniżej podajemy do wiadomości odpis protokołu Komisji Rewizyjnej, wybranej dla sprawdzenia rachunków i skwitowania Krajowego Komitetu Organizacyjnego Międzynarodowej Wystawy Spółdzielczej w Gandawie przez Konferencję Przedstawicieli Związków Spółdzielczych w dn. 10 grudnia 1924 r.

Komisja Rewizyjna w składzie pp.: Hieronima Smoleńskiego, Józefa Szymydy i Alfreda Krügera, wybrana na posiedzeniu Przedstawicieli Związków Spółdzielczych, stwierdza, po sprawdzeniu dokumentów, zgodność tychże z bilansem i udziela w myśl uchwał wspomnianej Konferencji z dn. 10. XII. 1924 Polskiemu Krajowemu Komitetowi Organizacyjnemu

Międzynarodowej Wystawy Spółdzielczej w Gandawie — absolutorjum.

Warszawa, 4. XI. 1925.

(—) H. Smoliński. (—) Alfred Krüger. (—) J. Szymdt.

PRZEGLĄD CZASOPISM.

„Oszczędność”. Tygodnik poświęcony sprawie organizacji oszczędności w Polsce.

Treść numeru 29 z dnia 22 listopada 1925 r.:

Odwieczne prawdy. — O wekslu niekupieckim. — Organizacja kapitału zagranicą. — Oszczędność w Szwajcarii w świetle cyfr z ostatnich lat. — Ubezpieczenia na życie a kasy oszczędności. — Technika propagandy: Oszczędność w szkole. — Kronika gospodarcza i skarbowa.

Czasopismo Spółdzielni Rolniczych. Organ Zjednoczenia Związków Spółdzielni Rolniczych Rzeczypospolitej Polskiej w Warszawie.

Nr. 32 z dnia 20 listopada 1925 r.:

Treść: Obrót zbożowy w kasach Stefczyka. — Ważne dla Spółdzielni Mleczarskich. — Ze spraw podatkowych. — Zawiadomienia Związków. — Z naszego ruchu. — Wiadomości różne. — Rady i wskazówki. — Sprawozdanie targowe. — Rejestr Spółdzielni.

ZMIANA OSÓB.

Rolnik w Nakle. Rada Nadzorcza w dniu 27 października b. r., zaangażowała na stanowisko kierownika spółdzielni p. Adama Maciejczaka z Bydgoszczy.

Rolnik w Krzywiniu. W miejsce ustępującego p. Jaroszyńskiego wybrała Rada Nadzorcza jako II-go członka Zarządu p. Jana Czerwińskiego z Krzywina.

Rolnik w Sierakowie. Na drugiego członka Zarządu Spółdzielni wybrany został p. Roman Prus z Poznania.

Wspomnienie pośmiertne. Dnia 15 listopada b. r. zmarł długoletni członek Rady Nadzorczej, a ostatnio prezes Rady Nadzorczej Banku Pożyczkowego w Pleszewie ś. p. Stefan Karczewski.

Zmarły zasłużył się dobrze około rozwoju spółdzielni, dla której pozostanie zawsze w pamięci.

Rolnik w Grodzisku. Uchwałą Rady Nadzorczej z dnia 12 b. m. do Zarządu Spółdzielni powołanym został p. Kazimierz Nowakowski z Poznania.

Spółdzielnie, należące do jednego z poniżej podanych Związków, winny skierowywać swe korespondencje do odnośnego Związku pod adresem:

1
Związek Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych, t. z. w Poznaniu, Pl. Wolności 18. Tel 2056, 2183, 2184, 4321. Konto czek.: Rk. P. K. O. nr. 200744. Przesyłki adresować należy: **Patronat, Poznań**, Skrzynka Poczтовая 280.

2
Związek Stowarzyszeń Zarobkow. i Gospodarczych we Lwowie, ulica Jagiellońska 1, Telefon 15-68. Rk. P. K. O. 148-802. Oddział Związku w Krakowie. Rynek główny 6, 2 schody, II p.

3
Związek Spółdzielni Polskich w Warszawie ulica Jasna 8, m. 8, III p. Telefon 109-02. Konto czekowe: Rk. P. K. O 190. Oddział Związku Spółdzielni Polskich w Wilnie ul. Mickiewicza 1.

4
Związek Rewizyjny Spółdzielni Kółek Rolniczych w Krakowie Oddział Kraków, Wisła 8. Telefon 33-87. Oddział (Prezydjum) Lwów Mickiewicza 28. Tel. 32-41.

OGŁOSZENIA.

REJESTR SPÓŁDZIELNI.

1 Do rejestru spółdzielni wpisano dziś przy Nr. 9: „Kasa Pożyczkowa i Oszczędności, spółdzielnia z nieograniczoną odpowiedzialnością w Jarocinie“, że uchwałą nadzwyczajnego walnego zgromadzenia z 6 czerwca 1924 podwyższono udział na 500 zł., a w miejsce Orędownika powiatu Jarocińskiego przeznaczono do ogłoszeń spółdzielni: „Poradnik Spółdzielni“.

Jarocin, dnia 15 lipca 1925.

Sąd Powiatowy.

1 W tutejszym rejestrze Spółdzielczym pod nr. 3 przy firmie Bank Ludowy, Spółdzielnia z nieograniczoną odpowiedzialnością wpisano dziś że uchwałą walnego zgromadzenia z dnia 5 maja 1925 zmieniając § 11 statutu w ten sposób, że udział członka wynosi 500 złotych oraz że każdy członek wpłaca obowiązkowo na udział 10 złotych rocznie.

Kcynia, dnia 11 września 1925.

Sąd Powiatowy.

3 Do rejestru Spółdzielni R. S. I. 73 Sądu Okręgowego w Warszawie w dniu 9 listopada 1922 r. wciągnięto następujące dodatkowe zgłoszenie:

Rzemieślniczo-Robotnicza Kasa Spółdzielcza z ograniczoną odpowiedzialnością w Warszawie. Mocą uchwały Walnego Zgromadzenia z dnia 8 kwietnia 1922 r. Zarząd ukonstytuował się w następujący sposób: Ludwik Gdyc, Litewska 4, Ludwik Słowiński i Franciszek Nawarski, obaj Sniadeckich 5, wszyscy w Warszawie. Zastępcy Feliks Franusz, Sniadeckich 5 i Seweryn Dmowski, Targowa 33 obaj w Warszawie.

Warszawa, dnia 26 listopada 1925.

Sąd Okręgowy, Wydział IV.

3 Do Rejestru R. S. I. 73 Sądu Okręgowego w Warszawie dnia 23 listopada 1925 r. wciągnięto następujące dodatkowe zgłoszenie.

„Rzemieślniczo-Robotnicza Kasa Spółdzielcza z ograniczoną odpowiedzialnością w Warszawie“. Udział obecnie wynosi 50 zł. p. Na Walnem Zgromadzeniu z dnia 1 września 1925 r. Zarząd ukonstytuował się w następujący sposób: Ludwik Słowiński, Mokotowska 57, Feliks Franusz, Gizów 19, Ferdynand Tabak, Płocka 31 wszyscy w Warszawie, zastępcy: Antoni Zasadziński, Lucka 38 w Warszawie, Antoni Kucharski w Kaczym Dole pod Warszawą. Pismem do ogłoszeń jest obecnie, „Poradnik Spółdzielni“ w Poznaniu. Na Walnem Zgromadzeniu z dnia 1 września 1925 r. uchwalono udział w złotych i zmieniono pismo do ogłoszeń.

Warszawa, dnia 23 listopada 1925.

Sąd Okręgowy, Wydział IV.

3 Do Rejestru Spółdzielni Sądu Okręgowego w Wilnie pod nr. 28 w dniu 23. XI. 1925 r. wciągnięto wpis dodatkowy: R. H. C. 28. Firma: „Chrześcijański Bank Ludowy spółdzielnia z nieograniczoną odpowiedzialnością w Nowo Święcianach.“ Na miejsce zwolnionych Napoleona Tomaszewskiego i Konstantego Kozłowskiego na członków Zarządu powołano zamieszkałych w Nowo Święcianach Norberta Michalowskiego i Andrzeja Kolskiego.

1 Do rejestru Spółdzielni L. 12 wpisano w dniu 12 września 1925 przy firmie „Bank Ludowy“, Spółdzielnia z nieograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Siemianowicach, — że udział wynosi 500,— zł. Każdy członek Spółdzielni płaci na udział rocznie przynajmniej 50 zł. Wyższe wpłaty pobiera się tylko na rok bieżący. Odpowiedzialność dodatkowa członków jest nieograniczoną. — Członkami zarządu są: 1. Józef Dreyza, 2. Józef Skwara i 3. Stefan Tryhubczak, wszyscy z Siemianowic. Pismem przeznaczonym dla ogłoszeń jest „Poradnik dla Spółdzielni“ w Poznaniu. — Zarząd składa się z 3 członków. Do oświadczenia woli imieniem Spółdzielni wymagane jest współdziałanie najmniej 2 członków zarządu, którzy kładą pod firmą Spółdzielni swe podpisy. Ograniczenia upoważnień uprawnień zarządu zawierają postanowienia §§ 25 i 30 statutu.

Sąd Powiatowy w Katowicach.

Firm 751.

Spłdz. III. 258.

12 Do rejestru wpisano dnia 16 maja 1925.

Siedziba spółdzielni Lwów. Brzmienie firmy. Spółdzielnia Urzędników Skarbowych z wykształceniem akademickim „Uzdrowisko“, Spółdzielnia zarejestrowana z ograniczoną odpowiedzialnością.

Przedmiot przedsiębiorstwa: Prowadzenie przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych, uzdrowisk i letnisk.

Czas trwania spółdzielni jest nieograniczony.

Udział członka wynosi 5 złotych. — Każdy członek może mieć więcej udziałów. — Członkowie odpowiadają udziałami, ponadto dalszą kwotą równającą się jednokrotnej wysokości deklarowanych udziałów.

Zarząd spółdzielni składa się z dwóch członków, członkami są stale każdyoczesny skarbnik i jego zastępca Okręgu Lwowskiego Towarzystwa Urzędników Skarbowych w wykształceniu akademickim.

Członkami zarządu wybrano: Dra Marjana Filipka i Dra Marcina Towarnickiego.

Podpis firmy następować będzie w ten sposób, że pod wyciśniętą pieczęcią Spółdzielni umieszczają obaj członkowie zarządu swój podpis łącznie.

Ogłoszenia Spółdzielni umieszczane będą w piśmie „Poradnik Spółdzielni Kredytowych“, tudzież w piśmie oznaczonym przez Radę Nadzorczą.

Spółdzielnia posiada Radę Nadzorczą złożoną z ośmiu członków i trzech zastępców.

Postanowienia o likwidacji zgodne z ustawą.

Lwów, dnia 15 maja 1925.

Sąd Okręgowy jako Handlowy. Oddział IV.

3 Do Rejestru Spółdzielni Sądu Okręgowego w Wilnie pod Nr. 381 w dniu 27. 10. 25 r. wciągnięto:

R. H. C. — Firma: „Spółdzielnia Zjednoczeni Stolarze w Wilnie z ograniczoną odpowiedzialnością“. Siedziba — Wilno, ul. Trocka 6. Odpowiedzialność członków za zobowiązania spółdzielni udziałami i prócz tego trzykrotna w stosunku do zadeklarowanych udziałów. Celem stowarzyszenia jest podniesienie sprawności gospodarczej swych członków oraz wytwórczości ich warsztatów pracy przez hurtowe sprowadzanie surowców i niezbędnych narzędzi, jako też zbyt wyprodukowanych przez członków artykułów. Udział wynosi 100 złotych, z których 40 zł wpłaca się jednorazowo przy przystąpieniu do spółdzielni, reszta równymi ratami miesięcznymi w ciągu 3 miesięcy. Zarząd stanowią: Michał Oszurko, Kazimierz Gizajtis i Józef Danilewicz, zam. w Wilnie: 1) przy ul. Ludwisarskiej 8, 2) przy ul. Mostowej 1 i 3) przy ul. Niedźwiedziej 13. a) Czas trwania spółdzielni nieograniczony, b) pismo przeznaczone do ogłoszeń „Poradnik Spółdzielni“ w Poznaniu, c- rok obrachunkowy — kalendarzowy, d) członków Zarządu 3, oświadczenie woli w imieniu spółdzielni składają 3 członkowie Zarządu, e) zawieranie wszelkich rodzajów umów w imieniu spółdzielni za zatwierdzeniem Rady Nadzorczej, g) przepisy o likwidacji są zgodne z przepisami ustawy o spółdzielniach.

1 Do rejestru spółdzielczego zapisano dzisiaj przy spółdzielni Konsum funkcyjarszy pocztowych w Gniewie Pomorze z ograniczoną poręką pod liczbą 10, lam 5:

Wacław Cieślowski, naczelnik urzędu pocztowego w Gniewie, Julian Reszka, urzędnik pocztowy w Gniewie, zostali wybrani do Zarządu w miejsce ustępujących członków Zarządu Walentego Kowalskiego, mistrza piekarskiego i Franciszka Radziejewskiego, woźnego pocztowego, oboje z Gniewu.

Gniew, dnia 28 października 1925 r.

Sąd Powiatowy.

1 W naszym rejestrze spółdzielni pod nr. 24a zapisano dzisiaj przy firmie „Bank Ludowy, spółdzielnia z odpowiedzialnością nieograniczoną w Przemęcie, Wielkopolska“, że wysokość udziału ustalono uchwałą walnego zgromadzenia z dnia 14 maja 1925 na 500 złotych. Wpłata na udział wynosi w pierwszym roku 20 złotych, w każdym dalszym roku 10 złotych aż do osiągnięcia sumy 100 złotych, przyczem dopisywać się będzie napoczet udziału dywidendę.

Wolsztyn, dnia 30 września 1925 r.

Sąd Powiatowy.

3 Nr. 93. „Chrześcijańska Kasa Spółdzielcza z nieograniczoną odpowiedzialnością“. Siedziba spółdzielni, Łódź, ul. Piotrkowska 251. Spółdzielnia przestała istnieć, gdyż została przejęta przez Robotniczy Bank Spółdzielczy w Łodzi.
Wydział Rejestru Handlowego Sądu Okręgowego w Łodzi.

3 Do Rejestru Handlowego Działu Spółdzielni, Sądu Okręgowego w Radomiu, wciągnięto następującą firmę i uzupełnienia:

W dniu 28 września 1925 roku:

Przy Nr. 23 „Kasa Spółdzielcza „Wzajemna Pomoc“ z ograniczoną odpowiedzialnością w Ostrowcu“. Odpowiedzialność członka za zobowiązania Spółdzielni 10-krotna. Udział członkowski został podwyższony z 15 do 30 zł. Na miejsce ustępujących członków zarządu Stanisława Nowakowskiego i Józefa Janusza, zostali wybrani: Ignacy Wosicki i Franciszek Gemza, zamieszkali w Ostrowcu. Z pomiędzy trzech podpisów członków zarządu, winien zawsze figurować podpis Prezesa Zarządu, a w razie jego nieobecności — zastępcy Prezesa.

W dniu 3 października 1925 roku.

Nr. 246 „Kasa Oszczędnościowo-Pożyczkowa w Bzinie „Praca“, Spółdzielnia z ograniczoną odpowiedzialnością“. Siedzibą Spółdzielni jest wieś Bzin, gmina Bliżyn, pow. Konecki, wojewódz. Kieleckie. Członkowie odpowiadają za zobowiązania Spółdzielni 20-krotnie w stosunku do właściwego udziału. Przedsiębiorstwo ma na celu podniesienie sprawności gospodarczej swego środowiska przez wykonywanie czynności bankowych, wyszczególnionych w § 81 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 27 grudnia 1924 r. (Dz. R. P. Nr. 114, r. 1924). Udział członkowski wynosi 10 zł., z których 5 zł. winno być wpłacone przy zapisaniu się do Spółdzielni, druga rata 2 zł. 50 gr. w dwa tygodnie po zapłaceniu I raty i trzecia rata w trzy tygodnie po wpłaceniu drugiej raty w kwocie 2 zł. 50 gr. Do Zarządu zostali wybrani: Stanisław Skwierczyński, Konrad Ocimiński i Aleksander Kowalewski, zamieszkali w gminie Bliżyn, a) czas trwania Spółdzielni nieograniczonej, b) organ do ogłoszeń czasopismo „Poradnik Spółdzielni“, c) rok obrachunkowy-kalendarzowy, d) członków zarządu trzech. Oświadczenia woli w imieniu Spółdzielni składają co najmniej dwaj członkowie zarządu, e) ograniczeń zarządu pozaustawowych niema, f) pełnomocników ustanawia zarząd wspólnie z Radą Nadzorczą, g) likwidacja zgodnie z Ustawą o Spółdzielniach z dnia 29 października 1920 r.

Wydział Rejestru Handlowego Sądu Okręgowego w Radomiu.

3 Do Rejestru Spółdzielni, Sądu Okręgowego w Wilnie w dniu 30. IX. 1925 r. pod Nr. 142 wciągnięto:

R. H. C. IV. Nr. 142; Firma: „Dziśnieński Powiatowy Bank Spółdzielczy w Głębokiem“ z ograniczoną odpowiedzialnością. Wysokość udziału 5 zł., płatnych jednorazowo przy przystąpieniu do Spółdzielni. Na miejsce Wiktora Tolłoczko, powołano do Zarządu Ottona Bobiatyńskiego. Zarząd ustanowił pełnomocnika w osobie Kazimierza Sztange, zam. w m. Głębokiem który łącznie z jednym z członków Zarządu upoważnionym jest do podpisywania w imieniu Spółdzielni.

3 Do Rejestru Spółdzielni Sądu Okr. w Wilnie w dniu 30. IX. 1925 r. pod Nr. 266 wciągnięto.

R. C. II. Nr. 266. Firma: „Wilejski Powiatowy Bank Spółdzielczy“ z ogr. odpow. Na miejsce ustępującego członka Zarządu Stanisława Lubicz-Majewskiego, powołano Henryka Augustowskiego, zam. w Wilejce.

3 Do Rejestru Spółdzielni Sądu Okr. w Wilnie w dniu 21. IX. 1925 r. pod Nr. 28 wciągnięto dodatkowy wpis:

R. H. C. IV. Firma: „Chrześcijański Bank Ludowy“, Spółdzielnia z nieograniczoną odpow. w Nowo-Swięcianach. Na miejsce zwolnionego Piotra Poniatowskiego do Zarządu powołano Józefa Polkowskiego.

1 W tut. rejestrze spółdzielni nr. 4 odnośnie do „Banku Chełmińskiego, Spółdz. zap. z ogr. odpow. w Chełmnie“ za' pisano:

Uchwałą zgromadzenia Rady Nadzorczej z dnia 28. października 1925 r. wybrano p. Joannę Polaszewską z Chełmna na trzeciego członka Zarządu.

Chełmno, dnia 2 listopada 1925 r.

Sąd Powiatowy.

3 Nr. 62. Bank Spółdzielczy z nieograniczoną odpowiedzialnością w Łęczycy. Siedziba spółdzielni w Łęczycy, woj. Łódzkie. Udział obecnie wynosi złotych 10.

Wydział Rejestru Handlowego Sądu Okręgowego w Łodzi.

3 Nr. 121. „Bank Ludowy w Pabjanicach“ Spółdzielnia z nieograniczoną odpowiedzialnością. Siedziba Spółdzielni. Pabjanice. Odpowiedzialność członka za zobowiązania Spółdzielni jest dziesięciokrotna do każdego zgłoszonego udziału. Zarząd obecnie stanowią: Jan Ebenrytterz prezes; Edward Jahn, wiceprezes; Stanisław Giełzak, członek Zarządu. Zastępcami członków Zarządu są: Antoni Jankowski, Stefan Łukowski i Stefan Niedzielski.

Wydział Rejestru Handlowego Sądu Okręgowego w Łodzi.

3 Nr. 171. „Bank Spółdzielczy właścicieli nieruchomości z nieograniczoną odpowiedzialnością w Łodzi. Spółdzielnia została zlikwidowaną.

Wydział Rejestru Handlowego Sądu Okręgowego w Łodzi.

3 Nr. 219. „Robotniczy Bank Spółdzielczy z ograniczoną odpowiedzialnością w Łodzi“. Odpowiedzialność członka za zobowiązania spółdzielni 5-cio krotna w stosunku do każdego zgłoszonego udziału. Siedziba, Łódź, Piotrkowska 261. Zarząd stanowią: Władysław Wanatowski prezes, Ignacy Małecki i Ciołek Władysław. Na mocy uchwały Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia członków Robotniczego Banku Spółdzielczego z ograniczoną odpowiedzialnością w Łodzi z dnia 22 czerwca 1925 roku, oraz na mocy Walnego Zgromadzenia członków Chrześcijańskiej Kasy Spółdzielczej z nieograniczoną odpowiedzialnością w Łodzi z dnia 23-go czerwca 1925 roku nastąpiło połączenie powyższych spółdzielni na zasadzie Ustawy z dnia 7 kwietnia 1922 roku (Dz. Ust. Nr. 33/22) przyczem Spółdzielnią przyjmującą jest Robotniczy Bank Spółdzielczy, która nadal będzie istnieć na zasadzie statutu Robotniczego Banku Spółdzielczego i pod tąże firmą.

Wydział Rejestru Handlowego Sądu Okręgowego w Łodzi.

L. cz. Firm. 756/25.

Spółdz. I. 102.

2 Wpisuje się do rejestru Spółdzielni przy Spółdzielni: Bank Ziemi Rzeszowskiej, Spółdzielnia z nieograniczoną odpowiedzialnością w Rzeszowie.

Numer kolejny wpisu:

Ustąpili z zarządu: Wawrzyniec Wilk, Tadeusz Olaszewski.

Wybrani do zarządu: Dr. Stefan Juszcak i Błażej Cyło.

Data wpisu: 2 listopada 1925 r.

R z e s z ó w, dnia 31 października 1925 r.

Sąd Okręgowy Oddz. V.

Firm. 1273/25

Spółdz. I. 184.

2 Do rejestru Spółdzielni I. 184 przy firmie B. O. N. Bank Odbudowy nieruchomości, Spółdzielnia z ograniczoną odpowiedzialnością w Krakowie, ul. Św. Tomasza 9, wpisano dodatkowo dnia 7 lipca 1925 r.:

Uchwałą Walnego Zgromadzenia z 9 czerwca 1925 r. zmieniono §§ 2, 4, 5, 10, 13, 22, 25 statutu.

Członkowie odpowiadają zadeklarowanymi udziałami nadto dalszą kwotą do wysokości dziesięciokrotnego udziału. Przedmiot przedsiębiorstwa obejmuje czynności w zmienionym § 2 statutu.

Udział wynosi 20 zł. płatny naraz z chwilą przystąpienia do Spółdzielni lub deklarowania dalszych udziałów. Obok Dyrektorów istnieją dwaj zastępcy dyrektorów, powołani do czynności w razie przeszkody jednego z dyrektorów. Zastępcami członków zarządu zostali wybrani dnia 9 czerwca 1925 r. Mieczysław Grünberg, przy ul. Pijarskiej L. 5 i Salomon Korngold, przy ul. Pańskiej L. 11, obaj w Krakowie zamieszkali. Firmę podpisują zbiorowo albo dwaj dyrektorowie albo w razie przeszkody jednego z dyrektorów, jeden z dyrektorów i jeden z zastępców dyrektorów.

Ogłoszenia obwieszczać będzie Spółdzielnia w „Poradniku Spółdzielni“ wychodzącym w Poznaniu.

K r a k ó w, dnia 2 lipca 1925 r.

Sąd Okręgowy jako Handlowy Oddz. II.

3 Sąd okręgowy w Białymstoku, jako Rejestrowy obwieszcza, że w dniu 27 października 1925 r. do rejestru handlowego dział C wciągnięte zostało następujące dodatkowe zgłoszenie:

Pod Nr. 89. „Bank Społeczny w Białymstoku, Spółdzielnia z ograniczoną odpowiedzialnością“. Na miejsce wybyłego członka Zarządu Teodora Łowieckiego do Zarządu został wybrany Teodor Szmidt, zamieszkały w Białymstoku, przy ulicy Polnej pod Nr. 21.

3 Do Rejestru Spółdzielni Sądu Okręgowego w Wilnie pod Nr. 274 w dniu 7. 11. 25 r. wciągnięto wpis dodatkowy:

R. H. C. — II. Firma: „Spółdzielczy Bank Ludowy w Kraśnem nad Uszą.

Za członka Zarządu zamiast Marjana Jastrzębskiego powołano Juljana Bartlewskiego.

3 Do rejestru spółdzielni Sądu Okręgowego Białej-Podlaskiej w dn. 16 października 1925 r. pod Nr. 6, jako 6-ty wpis firmy „Podlaski Bank Spółdzielczy z nieograniczoną odpowiedzialnością, entrala Związku Spółdzielni Kredytowych Podlasia w Białej-Podlaskiej“ wciągnięto:

Firmę zmieniono na „Podlaski Bank Spółdzielczy z nieograniczoną odpowiedzialnością w Białej-Podlaskiej“.

Wydział Rejestru Handlowego Sądu Okręgowego w Białej-Podlaskiej.

3 Do rejestru spółdzielni Sądu Okręgowego w Lublinie Nr. 368 wciągnięto dnia 5 listopada 1925 roku.

Bank Udziałowy, spółdzielnia z nieograniczoną odpowiedzialnością w Puławach.

Celem Spółdzielni jest podnoszenie sprawności gospodarczej swego środowiska przez wykonywanie czynności bankowych, wyszczególnionych w § 81 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 grudnia 1924 r. Dz. Ust. Nr. 114 poz. 1018 z r. 1924. Udział wynosi 100 zł i winien być wpłacony w całości przy przystąpieniu do Spółdzielni.

Zarząd stanowią: Franciszek Koprucki, Izrael Mesyngier i Władysław Jagusiewicz zam. w Puławach.

Czas trwania Spółdzielni nie jest ograniczony. Rok obrachunkowy poczyna się od 1 stycznia. Ogłoszenia będą umieszczane w Poradniku Spółdzielni Kredytowych w Warszawie. Zarząd składa się z 3-ch członków, 2 z nich podpisuje zobowiązania Spółdzielni. Uchwały Zarządu w sprawach nabywania, zbywania lub obciążania nieruchomości, zaciągania przez Spółdzielnię pożyczek i sposobu lokowania bieżących funduszy wymagają zatwierdzenia Rady Nadzorczej. Likwidację przeprowadza się podług przepisów ustawy o spółdzielniach.

3 Do rejestru spółdzielni Dział C, Sądu Okręgowego w Płocku wniesiono następujący wpis pod Nr. 51 przy firmie „Bank Spółdzielczy w Rypinie, z nieograniczoną odpowiedzialnością“.

Rada Nadzorcza wspólnie z Zarządem uchwałą z dnia 17 października 1925 r. postanowiła zarejestrować czynną „Hurtownię Spółdzielczą „Zgoda“ jako Oddział Handlowy Banku Spółdzielczego w Rypinie, pod nazwą: „Hurtownia „Zgoda“ Banku Spółdzielczego w Rypinie z nieogr. odpow.“.

Na miejsce zmarłego Stanisława Kozicińskiego wybrano do Zarządu Jerzego Siemiątkowskiego. Na dyrektora zarządzającego „Bankiem Spółdzielczym w Rypinie z nieogr. odpow.“ oraz Oddziałem handlowym tejże Spółdzielni wybrano Zenobiusza Chojnowskiego i upoważniają tegoż do podpisywania za spółdzielnię, łącznie z jednym członkiem Zarządu, wszelkich zobowiązań i wszelkiej korespondencji.

Płock, dnia 19 listopada 1925 r.

Sąd Okręgowy.

3 Do Rejestru Spółdzielni R. S. II. 261 Sądu Okręgowego w Warszawie dnia 19 listopada 1925 r. wciągnięto następujące dodatkowe zgłoszenie:

„Bank Kredytu Spółdzielczego z ograniczoną odpowiedzialnością w Warszawie“. Przedmiot przedsiębiorstwa stanowi: dokonywanie czynności wyszczególnionych w § 81 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 27 grudnia 1924 r. Udział obecnie wynosi 100 złotych. Uchwałą Walnego Zgromadzenia z dnia 26 marca 1925 r. zmieniono redakcję przedmiotu przedsiębiorstwa i uchwalono udział w złotych.

Warszawa, dnia 19 listopada 1925 r.

Sąd Okręgowy. Wydział IV.

3 Do rejestru Handlowego dział C, Sądu Okręg. w Wilnie dnia 10 września 1925 r. pod Nr. 96 wciągnięto dodatkowy wpis:

R. H. C. Nr. 96. Firma „Wileńsko Trocki Powiatowy Bank Spółdzielczy w Wilnie z ograniczoną odpowiedzialnością“.

Wysokość udziału 15 zł.

3 Do rejestru Spółdzielni Sądu Okręgowego w Wilnie pod Nr. 96 w dniu 31 października 1925 r. wciągnięto wpis dodatkowy:

R. H. C. — V. Firma: „Wileńsko-Trocki Powiatowy Bank Spółdzielczy w Wilnie z ograniczoną odpowiedzialnością“.

Józef-Ignacy Parczewski ustąpił z Zarządu na miejsce jego powołano Romualda Węckowicza.

3 Do Rejestru Spółdzielni Sądu Okręgowego w Wilnie pod Nr. 191 w dniu 19. 10. 1925 r. wciągnięto wpis dodatkowy:

R. H. C. Firma: „Chrześcijański Spółdzielczy Bank Ludowy z ograniczoną odpowiedzialnością w Postawach“.

Na miejsce Marjana Chudzyńskiego do Zarządu powołany został Józef Kęstowicz, zam. w Postawach.

3 W rejestrze Spółdzielni przy Sądzie Okręgowym w Sosnowcu dokonano dnia 30 września 1925 roku następującego wpisu:

57. Bank Udziałowy — Spółdzielnia z ograniczoną odpowiedzialnością w Dąbrowie. Odpowiedzialność członków za zobowiązania spółdzielni jest dziesięciokrotna w stosunku do każdego zgłoszonego udziału. Udział wynosi zł 25.

3 Nr. Sp. 219. „Robotniczy Bank Spółdzielczy z ograniczoną odpowiedzialnością w Łodzi“. Odpowiedzialność członka za zobowiązania spółdzielni 5-cio krotna w stosunku do każdego zgłoszonego udziału. Siedziba Łódź, Piotrkowska 261. Członek Zarządu Ignacy Małecki ustąpił, a na jego miejsce wybrano w charakterze członka Stefana Kazimierczaka zam. w Łodzi w domu 85 przy ul. Piotrkowskiej.

Wydział Rejestru Handlowego Sądu Okręgowego w Łodzi.

3 Do Rejestru Spółdzielni Sądu Okręgowego w Suwałkach w dniu 21 października 1925 r. pod Nr. 4 wciągnięty został następujący dodatkowy wpis: „uchwałą członków Rady i Zarządu z dnia 10 sierpnia 1925 r. Banku Udziałowego w Suwałkach, w miejsce ustępującego członka Zarządu Jana Schmidta został wybrany Józef Paszkiewicz.

3 Do Rejestru Spółdzielni Dz. C, Sądu Okręgowego w Płocku wniesiono następujący wpis pod N.

177 zarej. dnia 22 września 1925 r. „Kasa Spółdzielcza w Górze z odpowiedzialnością ograniczoną“. Siedziba wieś Góra, pow. Płocki. Odpowiedzialność członka za zobowiązania spółdzielni 50-krotna w stosunku do każdego zadeklarowanego udziału. Celem przedsiębiorstwa jest wykonywanie czynności bankowych wyszczególnionych w § 81 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 grudnia 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 114 poz. 1018 z r. 1924). Udział wynosi 50 (pięćdziesiąt) złotych, płatny w 2 ratach po 25 zł. Wpisowe 5 zł. Do Zarządu wybrani: Wacław Przedpełski z Zochowa — prezes, ks. Józef Chyczewski z Góry — kasjer, Ignacy Stanczewski ze Zdziar — buchalter. Spółdzielnia założona na czas nieograniczony. Ogłoszenia spółdzielni umieszczane będą w „Poradniku Spółdzielni“. Członków Zarządu — trzech. Za spółdzielnię podpisują conajmniej dwaj członkowie Zarządu pod firmą. § 29 statutu ogranicza prawa Zarządu.

Płock, dnia 24 października 1925 r.

Sąd Okręgowy.

3 Do Rejestru Handlowego działu o Spółdzielniach Sądu Okręgowego w Równem w dniu 14 września 1925 r. wciągnięta została firma „Wołyński Bank Kupiecki“ Spółdzielnia z ograniczoną odpowiedzialnością w Równem pod Nr. 34 jako wpis Nr. 3.

Do rubryki 5. Na miejsce dotychczasowego członka Zarządu Alfonsa Bednarskiego, obrano na członka Zarządu Aleksandra Stefanowskiego. Na zastępców członków Zarządu Mikołaja Ciechanowicza. Zygmunta Rykowskiego i Władysława Zadzińskiego.

Sąd Okręgowy w Równem, Wydział Rejestru Handlowego.

Firm. 155/25.

Spółdz. 103/3.

2 Wpisano do rejestru Spółdzielni 9 lipca 1925 r.:
Brzmienie firmy: Bank zaliczkowy w Czortkowie,
Spółdzielnia z ograniczoną odpowiedzialnością.

Wpisuje się na podstawie odpisu protokołu walnego zgromadzenia z dnia 25. 6. 1925 r. zmianę § 2 statutu w ten sposób, że w miejsce ustępu zaczynającego się: Przedmiotem Spółdzielni jest do końca tego § wstawiono następujący ustęp: „Przedmiotem Spółdzielni za następujące czynności bankowe: a) udzielanie członkom kredytu osobistego i pożyczki skryptowe, dyskonto weksli, rachunki bieżące, zabezpieczenie); b) przyjmowanie wkładów pieniężnych z prawem wydawania dowodów wkładowych imiennych; c) wydawanie przekazów, czeków i akredytów oraz dokonywanie wypłat w granicach państwa; d) kupno i sprzedaż, na rachunek własny oraz na rachunek osób trzecich papierów procentowych państwowych i samorządowych, listów zastawnych, akcji central gospodarczych i przedsiębiorstw organizowanych przez Spółdzielnie ich związki lub centrale gospodarcze oraz akcji Banku Polskiego; e) odbiór wpłat na rachunek osób trzecich; f) przyjmowanie subskrypcyj na pożyczki państwowe i komunalne oraz na akcje przedsiębiorstw, o których mowa w punkcie d), niniejszego zdania; g) zastępstwo czynności na rzecz Banku Polskiego i banków państwowych; h) przyjmowanie do depozytu papierów wartościowych i innych walorów oraz wynajmowanie kasetek zabezpieczonych“

Udział członka Spółdzielni podwyższono do kwoty pięćdziesięciu (50) złotych, a odpowiedzialność członka za zobowiązania Spółdzielni podwyższono do dziesięćkrotnej wysokości deklarowanego udziału.

Czortków, dnia 8 lipca 1925 r.

Sąd Okręgowy jako Handlowy Oddz. II.

Firm. 992.

Stow. I. 241.

2 Do rejestru wpisano dnia 20 sierpnia 1295 r.

Siedziba Spółdzielni: Rawa-Ruska.

Brzmienie firmy dotąd: Powiatowa Kasa zaliczkowa i oszczędności w Rawie-Ruskiej“, Spółdzielnia zarejestr. z ogr. odpow.

Zmiany: Uchwałą Walnego Zgromadzenia z dnia 8 czerwca 1925 r. zmieniono § 1 statutu w ten sposób, że firma Spółdzielni brzmi. Polski Bank Spółdzielczy w Rawie-Ruskiej, Spółdzielnia zarejestr. z nieogr. odpow. oraz § 12 statutu w ten sposób, że udział członka wynosi 100 zł.

W miejsce ustępującego członka zarządu ks. Ludwika Rysia, wybrano na trzeciego członka zarządu Leopolda Obuchowicza.

Lów, dnia 31 lipca 1925 r.

Sąd Okręg. Cyw. jako Handlowy Oddz. IV.

□	WALNE ZGROMADZENIA.	□
---	---------------------	---

2 Zwyczajne Walne Zgromadzenie
Banku Kredytowego Spółdz. zarej. z ogr. odpow.
w Rudniku n/Sanem

odbędzie się w dniu 7 grudnia 1925 w lokalu Banku o godzinie 6-tej wieczorem a w razie braku kompletu o godzinie 7-mej z następującym porządkiem obrad:

1. Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia.
2. Odczytanie protokołu z lustracji prowadzonej przez Związek.
3. Sprawozdanie dyrekcji z rachunków za rok 1924.
4. Wniosek Rady Nadzorczej na udzielenie Dyrekcji absolutorjum z czynności i rachunków za rok 1924.
5. Sprawa waloryzacji.
6. Przedłożenie bilansu otwarcia w złotych na dzień 1 stycznia 1925 i przyjęcie tegoż.
7. Zmiana § 12 statutu.
8. Wybór 3 członków Rady Nadzorczej.
9. Wybór 3 członków Komisji Rewizyjnej.
10. Wnioski.

W Rudniku n/Sanem, dnia 30 listopada 1925.

Zarząd.

1 Walne Zgromadzenie

odbędzie się 16-go grudnia b. r. o godz. 2-giej popoł. na salce parafjalnej w Golinie z następującym porządkiem obrad:

1. Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej.
2. Przyjęcie bilansu zamknięcia p. 30. 6. 25 i otwarcie bilansu p. 1. 7. 25. oraz udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej.
3. Sprawa likwidacji Spółdzielni.
4. Wybór 4 członków Rady Nadzorczej.
5. Wolne głosy i wnioski.

Sprawozdanie wyłożone jest w lokalu Spółdzielni w godzinach biurowych do wiadomości członków.

„Samopomoc“ w Golinie

Spółdzielnia spóżywców z odpowiedz. ograniczoną

Jan Miękus   M. Kerdach.   K. Tomaszewski.

1 Walne Zgromadzenie

nizej podpisanej spółdzielni odbędzie się w środę dnia 16 grudnia 1925 r. o godz. 12 w południe na sal Banku Ludowego w Janówcu z następującym porządkiem:

1. Zagajenie i ukonstytuowanie biura.
2. Sprawozdanie Rady Nadzorczej i Ztrządu.
3. Sprawozdanie kasowe za r. 1924/25.
4. Przyjęcie bilansu, pokrycie strat i udzielenie pgkwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej.
5. Wybór członków do Rady Nadzorczej w miejsce ustępujących.
6. Wnioski bez uchwał.

Janówiec, dnia 1. grudnia 1925 r.

Rolnik w Janówcu

Spółdz. Roln.-Handl. z odpow. ogr.

Rada Nadzorcza:

(—) F. Lipowicz, prezes.

2 Nadzwyczajne Ogólne Zgromadzenie

członków Towarzystwa Kredytowego dla handlu, przemysłu i rękodzielnictwa w Złoczowie, Spółdzielnia z ogr. odpow.

odbędzie się w lokalu Spółdzielni dnia 8 grudnia 1925 o godz. 10-tej, a w braku kompletu o godz. 11-tej przedpołudniem, na którym bez względu na ilość członków prawomocnie uchwały zapadną.

Porządek dzienny.

1. Zmiana § 2 statutu.
2. Wnioski członków.

Zarząd.

2 Walne Zgromadzenie

członków Towarzystwa zaliczkowego w Mościskach, Spółdzielni zarejestrowanej z ogr. odpow., odbędzie się dnia 15 grudnia 1925 r. w lokalu Towarzystwa o godz. 11 przedpołudniem, a w razie braku kompletu o godzinie 12 w południe w tym samym lokalu i z tym samym porządkiem dziennym,

Porządek dzienny.

1. Sprawozdanie Dyrekcji z czynności i rachunków za 1924 r.
2. Przedłożenie bilansu otwarcia w złotych na 1925 rok.
3. Sprawozdanie Rady Nadzorczej z czynności nadzoru i kontroli w przedmiocie sprawozdania Dyrekcji i w przedmiocie bilansu otwarcia w złotych na 1925 rok, tudzież wniosek Rady Nadzorczej co do udzielania Dyrekcji absolutorjum za rok 1924 i zatwierdzenia bilansu otwarcia na 1925 rok.
4. Zmiana postanowień statutu, a mianowicie paragrafów 1, 2, 4, 12, 43, 45, 46, 47.
5. Oznaczenie granicy najwyższego obciążenia Spółdzielni.
6. Oznaczenie granicy najwyższej sumy kredytu dla jednego członka Spółdzielni.
7. Odczytanie sprawozdania z rewizji Spółdzielni przez Związek.
8. Wybór uzupełniający Rady Nadzorczej.
9. Wnioski członków.

Mościska, dnia 21 listopada 1925.

Rada Nadzorcza Towarzystwa zaliczkowego w Mościskach.

sekretarz:

Kazimierz Martinelli,

prezes:

Adam Younga,

BILANSE.

2 Rymanowska Kasa katolicka dla rzemieślników i rolników.
Bilans z dnia 31 grudnia 1924.

zł	Stan czynny:	Stan bierny:	zł
1,11	Pożyczki skryptowe	Udziały	101,76
15,410,—	" wekslowe	Fundusz rezerwowy	5,53
0,01	Lokacje	" możl. strat	0,01
280,05	Nieruchomość	Wkładki oszczędn.	4,12
430,49	Proc. naprz. pobrane	Wierzyciele	14 800,—
255,71	Gotówka	Rachunki bieżące	506,22
		Proc. naprz. pobrane	732,28
		Czysty zysk	227,45
<u>16 377,37</u>			<u>16 377,37</u>

Bilans otwarcia z dnia 1 stycznia 1925.

zł	Stan czynny:	Stan bierny:	zł
4 350,32	Pożyczki skryptowe	Udziały	101,76
15 697,39	" wekslowe	Fundusz rezerwowy	29 328,08
16,—	Lokacje	Wkładki oszczędn.	4,12
24 950,—	Nieruchomość	Wierzyciele	14 800,—
430,49	Prócenta na rok 1925 zapłacone	Rachunki bieżące	506,22
255,71	Gotówka	Proc. naprz. pobrane	732,28
		Czysty zysk	227,45
<u>45 699,91</u>			<u>45 699,91</u>

Z dniem 1 stycznia 1925 r. liczyło Towarzystwo 2 918 członków. Bilans niniejszy zatwierdziło Walne Zgromadzenie dnia 6 października 1925.

Rymanowska Kasa katolicka dla Rzemieślników i Rolników Stow. zar. z nieogr. por. w Rymanowie.
2 Towarzystwo Zaliczkowe Urzędników Pocztowych, Spółdzielnia z ograniczoną odpowiedzialnością we Lwowie.
Bilans za rok 1923.

Stan czynny	Mkp.	Stan bierny	Mkp.
Gotówka	4 797 064,08	Fundusz rezerw.	42 619,56
Pożyczki	22 372,—	Udziały	89 291,—
Odsetki	13 550,—	Wkładki oszczędn.	163 841,65
Ruchomości	316,—	Depozyty	7 726,92
Koszta admin.	50 000,—	Rezerwa strat	621 267,46
" procesowe	493,99	Adm. realności	845 024,—
P. K. O.	16 421,—	Z rach. strat i zysków	3 275 890,68
Lokacje fund. rez.	10 920,—	Premje asekurac.	3 183,79
Lok. zbęd. gotówki	48 297,99		
Nieruchomości	89 410,—		
	<u>5 048 845,06</u>		<u>5 048 845,06</u>

Bilans za rok 1924

przerachowany według relacji 1 zł = 1,800 000 Mk.

zł	Stan czynny	Stan bierny	zł
	Gotówka	Fundusz rezerwowy	—,02
	Pożyczki	Udziały	—,05
	P. K. O.	Wkładki oszczędności	—,05
	Lokacja zbęd. gotówki	Adminstr. realności	564,08
	Nieruchomości		
	<u>564,24</u>		<u>564,24</u>

Bilans otwarcia w złotych na rok 1925.

Stan czynny	zł	Stan bierny	zł
Gotówka	364,13	Fundusz rezerw.	6 435,46
Lok. zbęd. gotówki	200,02	Rezerwa strat	640,85
P. K. O.	—,03	Udziały	17 518,33
Nieruchomości	35 000,—	Wkładki oszczędn.	3 548,01
Ruchomości	500,—	Adm. realności	564,08
		Długi hipoteczne	4 683,00
		Zaległy podatek maj.	2 674,36
	<u>36 064,18</u>		<u>36 064,18</u>

Stan członków z końcem roku 1924 wynosi 836.

L w ó w, dnia 31 października 1925,

Dyrekcja.

2 Bank Ziemi Pokuckiej w Kołomyi. Spółdzielnia dla handlu i kredytu z nieograniczoną odpowiedzialnością.
Bilans zamknięcia za rok 1924.

Stan czynny	zł	Stan bierny	zł
Kasa gotówka	134,83	Kapitał zakładowy udziały	3 336,18
Nieruchomość realność własna	—,02	Fundusze własne fundusz rezerw.	123,37
Ruchomości inwentarz biurowy	—,01	fund. rez. strat	27 055,05
Pożyczki weksle w portfelu	58 404,—	Kapitał obcy wkładki	1 025,55
" zaskarżone	807,80	wierzyciele	46 860,—
skrypta	19 593,80	Różni	211,08
Lokacje	1 128,61	Rki przechodnie ods. pobr. nar. 1925	1 634,91
Koszty procesowe	659,85	czynsz pobrany na r. 1925	30,—
Protesta	22,25	Zysk	1 277,82
Rki przechodnie ods. zapł. na r. 1925	748,89		
czynsz do 31/12 1924	53,90		
	<u>81 553,96</u>		<u>81 553,96</u>

Rachunek strat i zysków za rok 1924.

Winien	zł	Ma	zł
Koszty administracji	756,15	Zysk z r. 1923	1,29
Zysk	1 277,82	Odsetki	1 505,71
		Dochód z realności	526,97
	<u>2 033,97</u>		<u>2 033,97</u>

Bilans otwarcia za rok 1925-

zł	Stan czynny	Stan bierny	zł
Kasa gotówka	134,83	Kapitał zakładowy udziały	3 336,18
Nieruchomość realność własna	22 185,20	Fundusz rezerwowy	43 194,72
Ruchomości inwentarz biurowy	652,80	Kapitał obcy wkładki	1 025,55
Pożyczki weksle	57 747,—	wierzyciele	46 860,—
" zaskarż.	245,80	Różni	211,08
skrypta	14 447,80	Rki przechodnie ods. pobr. na r. 1925	1 634,91
Lokacje	1 117,—	czynsz pobrany na r. 1925	30,—
Koszty procesowe	214,79	Zysk	1 277,82
Protesta	22,25		
Rki przechodnie ods. zapł. na r. 1925	748,89		
czynsz do 31/12 1925	53,90		
	<u>97 571,26</u>		<u>97 570,26</u>

Bilans powyższy i przyjęty zatwierdzony został przez Walne Zgromadzenie członków w dniu 14. czerwca 1925 roku.

Bank Ziemi Pokuckiej w Kołomyi.

Spółdzielnia dla handlu i kredytu z nieogr. odpow

Albin Jakubowski.

Antoni Patkowski.

1 „Zgoda“ w Inowrocławiu.
Bilans z dnia 30 czerwca 1925 r.

zł	Aktywa	Pasywa	zł
1 254,40	Kasa	Udziały członków	16 336,42
49 884,54	Towary	Fundusz zasobowy	5 543,27
1 167,68	Surowce i towary w piekarni	Rezerw specj.	563,54
4 050,45	Udziały i pap. wart.	Fundusz emeryt.	2 084,80
150,—	Weksle	Akcepty własne	12 769,12
2 138,66	Dłużnicy	Wierzyciele	22 952,35
6 603,40	Ruchomości	Inne zobowiąz.	8 205,06
13 603,64	Nieruchomości	Hipoteki	535,—
658,—	Zaprząg	Kaucje	2 195,02
1 086,14	Pozycje przechodnie	Czysta nadw.	4 412,30
<u>80 598,88</u>			<u>80 598,88</u>

Na rok 1924/25 przeszło 2724 członków; w ciągu roku przybyło 649. ubyło 12; na rok 1925/26 przeszło 3361 członków z 4479 udziałami.

Inowrocław, dnia 21 listopada 1925 r.

„Zgoda“ Sp. Spożywców Spółdz. zap. z ogr. odp. Fenikowski. Lewandowski.

2 Towarzystwo Zaliczkowe w Ustrzykach Dolnych, Spółdz. zarej. z ogr. odp.

Bilans z dniem 31 grudnia 1924.

Aktywa		Pasywa	
	zł		zł
Rk kasy	2 668,55	Udziały	2 378,17
„ pożyczek weksl.	36 229,03	Fundusz rezerwowy	132,62
„ ods. naprz. zapl.	204,22	„ strat	—,03
Nieruchomość	6,95	Wkładki oszczęd.	16 130,30
Rk Lokacji	300,01	Długi zaciągnięte	10 180,01
„ w Rku bieżącym	87,98	Ods. (naprzód pobr.)	1 311,99
		Rk. bież. banku Z. S. Z.	6 508,01
		Rk podatków	75,11
		Zysk z r. 1924	2 780,50
	<u>39 496,74</u>		<u>39 496,74</u>

Na rok 1924 przeszło 36 członków, w ciągu roku wstąpiło 158, na rok 1925 przeszło 194 członków.

Bilans otwarcia w złotych z dniem 1 stycznia 1925

Aktywa		Pasywa	
	zł		zł
Gotówka	2 668,55	Odsetki naprz. pobr.	1 311,99
P. K. O.	87,98	Udziały	8 316,03
Lokacje (B. Polski)	300,—	Fundusz rezerw.	2 831,46
Nieruchomość	16 800,—	„ strat	—,03
Ruchomości	50,—	Wkładki oszczęd.	22 065,00
Odsetki naprzód zapl.	204,22	Redyskont	10 180,—
Pożyczki wekslowe	36 229,—	B-k Gosp. Kr. Lwów	2 271,70
		Bank Zw. S. Z. Lwów	6 507,70
		Sumy przech.	—,05
		Podatek	75,11
		Zysk z r. 1924	2 780,50
	<u>56 339,75</u>		<u>56 339,75</u>

Z dniem 1 stycznia liczy Towarzystwo 1048 członków. Sprawozdanie niniejsze zatwierdzone zostało przez Walne Zgromadzenie w dniu 28 czerwca 1925 r.

2 Polski Bank Spółdzielczy w Tarnobrzegu.

Bilans zamknięcia z dniem 31 grudnia 1924.

Rachunek	Stan	
	bierny	czynny
Udziały	2 269,02	
Fundusz rezerwowy	124,66	
Zaliczki	695,17	227,77
Wkładki oszczędności	8 322,90	
Wierzyciele bankowi	35 555,00	
Pożyczki wekslowe		31 463,37
Dotacja Bk. Gosp. Kraj.	224,00	
Lokacje PKO.	4 972,65	
Ruchomości		377,21
Bieżący: wierzyc. i dłużn.	8 209,48	27 776,40
Zysk za rok 1924	989,84	
Zyrowy: Bank Polski		217,88
Gotówka z dn. 31. 12. 1924		1 250,09
Razem	61 362,72	61 362,72

Rachunek bilansu za rok 1924 i otwarcia na 1 stycznia 1925.

Rachunek	Stan	
	bierny	czynny
Udziały	2 269,02	
Fundusz rezerwowy	124,66	
Zaliczki	417,40	
Wkładki oszczędności	8 322,90	
Wierzyciele bankowi	35 555,00	
Pożyczki wekslowe		31 463,37
Lokacje PKO.	4 972,65	
Dotacja Bk. Gosp. Kraj.	224,00	
Ruchomości		377,21
Bieżący: wierzycieli i dłużników		10 566,92
Zyrowy		217,88
Zysk za rok 1924	989,84	
Gotówka z dniem 31. 12. 1924		1 250,00
Razem	52 875,47	52 875,47

2 Bilans zamknięcia na dzień 31 grudnia 1924 i otwarcia na dzień 1 stycznia 1925 roku Naczelnego Urzędniczego Zespołu Apropowizacyjnego N. U. Z. A. Sp. z o. o. we Lwowie.

Rachunki	Sumy obrotowe		Salda		Rk strat i zysków	
	Winien	Ma	Winien	Ma	Winien	Ma
Kasa	7 735 764,55	7 710 366,48	25 398,07			
Towary	8 803 659,27	8 572 091,67	231 567,60			320 915,34
Ruchomości	8 029,78	1 280,33	6 749,45			
Długi i wierzyc.	12 918 706,11	13 556 131,01	915 926,64	953 351,54		89 401,54
Koszty handlowe	480 663,49	72 306,56	408 356,93		408 356,93	
Udziały	3 045,41	23 185,35		20 139,94		
Fundusz zapasowy	302,77	15 254,75		14 951,98		
Inne rachunki	71 710,01	71 265,24	9 982,28	9 537,51	3 459,95	1 500,—
	<u>30 021 881,39</u>	<u>30 021 881,39</u>	<u>997 980,97</u>	<u>997 980,97</u>	<u>411 816,88</u>	<u>411 816,88</u>

Rachunki	Rk bilansu zamknięcia		Rk waloryzacji		Rk bilansu otwarcia	
	Winien	Ma	Winien	Ma	Winien	Ma
Kasa	25 398,07				25 398,07	
Towary	552 482,94				552 482,94	
Ruchomości	6 749,45		34 354,95		41 104,40	
Dłużnicy i Wierzycieli	405 328,18	953 351,54			405 328,18	953 351,54
Udziały		20 139,54				20 138,94
Fundusz zapasowy		14 051,98		34 354,95		49 308,93
Inne rachunki	6 522,53	8 037,71			6 522,53	8 037,71
	<u>996 481,17</u>	<u>996 481,17</u>	<u>34 354,95</u>	<u>34 354,95</u>	<u>1 030 836,12</u>	<u>1 030 836,12</u>

Bilans powyższy zestawiony został na podstawie połączonych sum obrotowych, rachunkowości działu spożywczego, działu tytoniowego i Oddziału w Stanisławowie. Towary zostały wstawione do bilansu po potrąceniu od ich wartości sprzedażnej przy towarach spożywczych 10%, przy towarach tekstylnych 20% i przy towarach tytoniowych 14%. W obu saldach rachunku dłużników i wierzycieli mieści się kwota zł 155 108,84 stanowiąca rozrachunek między działami spożywczym, tytoniowym i Oddziałem w Stanisławowie. Na Rk waloryzacji przeprowadzono tylko waloryzację ruchomego majątku N. U. Z. A. biorąc za podstawę bieżącą wartość ruchomości ustaloną w październiku 1924 i potrącając przy waloryzacji 20 %.

L w ó w, dnia 2 maja 1925.

Komisja Rewizyjna z ramienia R. N.

Józef Pirożyński, Kwiatkowski, Dr. Tomanek, Jareńko.

Dyrekcja N. U. Z. A.

Rybicki, Popławski.

Spółka kredytowa i handlowa w Przeworsku, Spółdzielnia zarejestrowana z ogr. odp.

Bilans z dnia 31 grudnia 1924 roku.

zł	Aktywa	Pasywa	zł
3 503,17	Z Rku kasy	Z Rku udziałów	7,67
39 123,01	„ pożyczek na weksle	„ wkładek oszczędności	84,60
54 775,55	Z Rku bieżącego	Z Rku fund. rezerw.	104,83
500,01	„ lokacji	„ bieżącego	105 161,70
72,98	„ nieruchomości	„ różnych	—,01
45 575,95	„ towarów	„ procentów	625,93
473,70	„ ruchomości	„ reeskontu	29 900,—
—,01	„ różnych	„ zysku i strat	2 548,74
409,10	„ procentów		
<u>138 433,48</u>			<u>138 433,48</u>

Bilans z dnia 1 stycznia 1925 r.

zł	Aktywa	Pasywa	zł
33 544,05	Pożyczki wekslowe	Wierzyciele na Rk. bież. i dep.	105 161,71
493,80	Lokacje i efekta	Reeskont	29 900,—
54 775,56	Dłużnicy na Rk. bież. i dep.	Odsetki pobr. na r. 1925	625,93
45 575,95	Zapasy towarów	Zysk za r. 1924	2 548,74
409,10	Odsetki zapł. na r. 1925	Wkłady oszczędn.	22 412,12
3 503,17	Gotówka	Udziały członków	13 108,15
2 921,89	Ruchomości	Fundusze rezerw.	17 846,66
50 379,79	Nieruchomości		
<u>191 603,31</u>			<u>191 603,31</u>

Na rok 1924 przeszło 111 członków. W ciągu roku nbyło i wykreślono 66 członków. Na rok 1925 przechodzi 45 członków.

Przeworsk, dnia 1. stycznia 1925 r.

Dr. St. Świtalski. Jan Mączyński. Józef Skarżyński.

Kaszę gryczaną (hreczaną)

pierwszej jakości od 100 kg. wzwyż
oraz wagonowo dostarcza

Pierwsza Parowa Krupiarnia

„Zgoda“ po w. zarejestrowana spółdzielnia z ogr. odp.
Zbaraż (Małopolska)

Do skompletowania

potrzebne nam są:

Poradnik Spółdzielni, rok 1923, nr. 1—12

„ „ „ 1925, nr. 1, 2, 3, 6, 7.

Zgłoszenia wraz z podaniem ceny prosimy skierować pod następującym adresem:

Spółdzielnia Wydawnicza U. Z. S.

z odp. udz. w Poznaniu

Poznań, Pl. Wolności 18.

Agendy dla Handlu
i Przemysłu - - - po zł 4,—

Kalendarze terminowe po zł 1,50

i terminarze handlowe po zł 3,—

na rok 1926

poleca

**Spółdzielnia Wydawnicza
Unji Związków Spółdzielczych**

z odp. udz. w Poznaniu

Poznań, plac Wolności 18.

Telefon 3489.

Telefon 3489.

Poznań, ul. Seweryna Mielżyńskiego nr. 1.

Telefon 3667

Telefon 3667

„POWIERNIK“

Spółka rew. powiernicza

THIEL & MARGINIAK

Dyplomowani i zaprzysiężeni rzeczoznawcy
wykonuje swoją działalność w następujących
gałęziach:

- I. Książkowość bankowa, spółdzielcza, kupiecko-przemysłowa.
- II. Książkowość dla majątków ziemskich z własnym wydawnictwem rejestrów.
- III. Oddział podatkowy — deklaracje, reklamacje, zażalenie.
- IV. Rewizje ksiąg i kasowości w instytucjach i przedsiębiorstwach komunalno-państwowych.
- V. Administracje spadkowe, przeprowadzanie likwidacji, akordów, zamiany, prywatnych przedsiębiorstw i inne czynności powiernicze.

Rzeczoznawstwo, organizacje, stałe nadzory i rewizje przygodne przez przysięgłych rewizorów.

Bezwzględna dyskrecja zapewniona. — Honorarium niskie według umowy.

BANK

ZWIĄZKU SPÓŁEK ZAROBKOWYCH

INSTYTUCJA CENTRALNA: POZNAŃ, PLAC WOLNOŚCI 15.

ODDZIAŁY: a) W KRAJU:

Warszawa, Jasna 8,
Łódź, Piotrkowska 72,
Toruń, Szeroka 14,
Kraków, Rynek Główny 19,
Bydgoszcz, Plac Teatralny 4,
Lublin, Krak. Przedmieście 45,
Radom, Plac 3 Maja,
Piotrków, Plac Kościuszki,
Kielce, Kolejowa 54,
Grudziądz, Józ. Wybickiego 11/13,
Zbąszyń, Marszałkowska 43,
Katowice, Warszawska 7,
Sosnowiec, 3 Maja 9,
Lwów, Jagiellońska 1,
Wilno, Mickiewicza 1,
Bielsko, Piłsudskiego 13.

b) WOLNE MIASTO GDAŃSK:

Holzmarkt 18.

c) ZAGRANICĄ:

Nowy York. Union Bank of the Cooperative Societies New-York Agency,
953 Third Avenue New-York.

Paryż. Banque de l'Union des Sociétés Coopératives, Succursale de Paris,
82 rue Saint Lazare, Paris (9-e).

Kapitał akcyjny: 20 000 000 zł.

Kapitał rezerwowy: przeszło 2 000 000 zł.

Załatwia wszelkie czynności wchodzące w zakres bankowości.

Adres telegr. w kraju i New-Yorku: „Zarobkowy“, w Paryżu: „Bezetesteb“.

Centrala Rolników Sp. Akc.

Hurtownia „Rolników“ Spółdzielni Rolniczo-Handlowych

należących do

Związku Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych T. z.

w POZNANIU, Plac Wolności 17

Oddziały:

w Toruniu, ulica Szeroka 18,

w Włocławku, ulica Ogrodowa 2,

w Gdańsku, Langermarkt 15,

Przedstawicielstwo w Katowicach, ulica Marjacka 13,

załatwiają wszelkie transakcje, wchodzące w zakres handlu ziemio-
płodami, paszami, nawozami sztucznymi, opalem i t. p. za pośrednic-
twem Spółdzielni Rolniczo-Handlowych, pod nazwą „R o l n i k“,
w Wielkopolsce, na Pomorzu, Kujawach i Górnym Śląsku.

„Rolniki“

kupują od ziemian i gospodarzy: zboża wszelkiego rodzaju,
ziemniaki i wszystkie inne ziemiopłody,

dostarczają na specjalnie dogodnych dla rolnictwa warunkach,
za gotówkę, na kredyt lub na zamianę: nawozy sztuczne,
paszę, opał i inne artykuły, potrzebne rolnictwu.

Od dokonanych zakupów i sprzedaży udzielają członkom w końcu
roku dopłat względnie zwrotów.

Związkowa Centrala Maszyn

Poznań, Wjazdowa 9.

Adres telegr.: Cemata.

Telefon 22 80 i 22 89.

Maszyny
i
narzędzia rolnicze.

...

Największa w Zachodniej
Polsce składnica
części rezer-
wowych.

Wyłączne prawo sprzedaży:

wyrobów fabryk: Tow. Akc. H. Cegielski
światowej sławy | oryg. szwedzkich wirówek „Baltic“
| maszyn żniwnych Massey-Harris.